

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**



**ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ  
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ      ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ  
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ  
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ**

**2020-2021**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ  
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ  
ΕΤΟΥΣ 2020-2021**

Αναμορφώθηκε σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών και τις αποφάσεις των Συνελεύσεων του Τμήματος

**Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος:**

*Δέσποινα Παπαδοπούλου, Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τμήματος*

*Διονύσης Γράβαρης, Καθηγητής, Αναπληρωτής Πρόεδρος*

*Ελένη Πρόκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια*

*Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής*

*Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής*

*Νικόλαος Κουραχάνης, Επίκουρος Καθηγητής*

*Ένας εκπρόσωπος φοιτητών/τριών (εφόσον έχει εκλεγεί με βάση τις διαδικασίες εκλογής)*

Επεξεργασία και μορφοποίηση κειμένου: Κωνσταντίνος Δημουλάς – Παρασκευή Τουρή

Copyright © 2021 All rights reserved

Διεύθυνση:

Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Λεωφόρος Συγγρού 136

176 71 Αθήνα

Τηλέφωνο: 210-9201381, 210-9201384, 210-9201036

Fax: 210-9221222

Ιστοσελίδα <http://socialpolicy.panteion.gr/>

e-mail: [koinpol@panteion.gr](mailto:koinpol@panteion.gr)

## Πίνακας Περιεχομένων

I. ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ .....	5
I.2 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ .....	6
I.2.1 Βασικοί στόχοι του προγράμματος σπουδών .....	6
I.2.2 Το ακαδημαϊκό έτος και τα εξάμηνα σπουδών .....	7
I.2.3 Η υποχρεωτικότητα και η επιλογή μαθημάτων .....	8
I.2.4 Οι διδακτικές μονάδες και οι ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS .....	10
I.2.5 Τα επίπεδα συνθετότητας .....	11
I.2.6 Κατηγορίες μαθημάτων .....	11
I.2.6.1 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ) .....	12
I.2.6.2 Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ) .....	13
I.2.6.3 Μαθήματα αυτενέργειας .....	13
I.2.6.4 Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ) .....	13
I.2.6.5 Προεπιλογές μαθημάτων (ΠΕ) .....	14
I.2.7 Τα διδασκόμενα μαθήματα .....	14
I.2.8 Τα μαθήματα αυτενέργειας – Σεμινάρια και εργασίες .....	15
I.2.8.1 Γενικά .....	15
I.2.8.2 Τα σεμινάρια .....	15
I.2.8.3.2 Πτυχιακή εργασία .....	17
I.2.9 Οι εργασίες διδασκόμενων μαθημάτων .....	19
I.2.10 Διδασκόμενα μαθήματα και μαθήματα αυτενέργειας του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος .....	20
I.2.11 Η ξένη γλώσσα – Τα ξενόγλωσσα μαθήματα .....	20
I.2.12 Μαθήματα και σπουδές εκτός Τμήματος .....	21
I.2.13 Τα διατμηματικά και διαπανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών .....	23
I.2.14.1 Κινητικότητα φοιτητών/τριών (Erasmus+) .....	24
I.2.14.2 Πρακτική άσκηση φοιτητών/τριών στο εξωτερικό .....	27
I.2.15 Πρακτική άσκηση φοιτητών/τριών στο εσωτερικό .....	28
I.2.16 Διδασκαλία και έρευνα .....	28
I.3 Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ .....	29
I.3.1 Η εγγραφή φοιτητών/τριών στο Τμήμα .....	29
I.3.2 Η πρώτη δήλωση επιλογής μαθημάτων και η δήλωση επαναλαμβανόμενων μαθημάτων .....	30
I.3.3 Φοιτητές/τριες ειδικών κατηγοριών .....	30
I.3.4 Διδακτικά Συγγράμματα – Πανεπιστημιακές Παραδόσεις – Syllabus .....	32
I.3.5 Φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες / Κινητικότητα φοιτητών/τριών .....	32
I.3.6 Ακροατές φοιτητές/τριες .....	34
I.3.7 Τελειόφοιτοι φοιτητές/τριες .....	34
I.3.8 Φοιτητική ιδιότητα – Μερική φοίτηση - Αναστολή φοίτησης .....	35
I.3.9 Δικαιώματα και ευθύνες φοιτητών/τριών .....	35
I.3.10 Σύμβουλοι Σπουδών .....	38
I.3.11 Διαδικασία Παραπόνων και Ενστάσεων .....	39
I.4 ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ .....	39
I.4.1 Οι προϋποθέσεις λήψης πτυχίου και συμπληρώματος διπλώματος .....	39
I.4.2 Εξετάσεις, Ενστάσεις, Αναβαθμολόγηση .....	41
I.4.3 Λογοκλοπή .....	48
I.4.4 Ο βαθμός πτυχίου .....	48
I.5 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ .....	51

<b>Ι. ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ</b>	
<b>ΑΠΣ</b>	Ατομικό Πρόγραμμα Σπουδών
<b>ΔΕ</b>	Δήλωση Επιλογής (Μαθημάτων)
<b>ΔΕΜ</b>	Δήλωση Επαναλαμβανόμενων Μαθημάτων
<b>ΔΜ</b>	Διδακτική Μονάδα
<b>ΔΠΣ</b>	Διατμηματικό και/ή Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Συνεργασίας
<b>ΕΕ</b>	Εαρινό Εξάμηνο
<b>ΕΔΜ</b>	Εργασία Διδασκόμενου Μαθήματος
<b>ΕΞ</b>	Εξαμηνιαία Εργασία
<b>ΕΠ</b>	(Μάθημα) Επιλογής
<b>ΕΣ</b>	Επίπεδο Συνθετότητας
<b>ΜΕΤ</b>	Μάθημα εκτός Τμήματος
<b>ΠΑ</b>	Προαπαιτούμενο (Μάθημα)
<b>ΠΕ</b>	(Μάθημα) Προεπιλογής
<b>ΠΤ</b>	Πτυχιακή (Εργασία)
<b>ΣΕΜ</b>	Σεμινάριο
<b>ΥΠ</b>	Υποχρεωτικό (Μάθημα)
<b>ΧΕ</b>	Χειμερινό Εξάμηνο
<b>ECTS</b>	European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων)

Μετά την κατάτμηση του ενιαίου Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, από την οποία προήλθε το σημερινό Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, συζητήθηκε, τόσο στο πλαίσιο των διαδοχικών Επιτροπών Σπουδών όσο και στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής, η πρώτη αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών, η οποία τελικά αποφασίστηκε το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. Το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009. (<http://socialpolicy.panteion.gr/studies/undergraduate/curriculum>). Η δεύτερη αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών αποφασίστηκε την άνοιξη του 2017 και εφαρμόστηκε από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018.

### I.2.1 Βασικοί στόχοι του προγράμματος σπουδών

Η φιλοσοφία των σπουδών στο Τμήμα αποβλέπει:

- Να εφοδιάσει τους/τις φοιτητές/τριες με τις ουσιαστικές γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτεί η επιστημονική επάρκεια και η επαγγελματική τους ένταξη,
- να τους/τις βοηθήσει να καλλιεργήσουν μία ολοκληρωμένη αντίληψη για το επιστημονικό ήθος, την κοινωνική ευθύνη και ευαισθησία που οφείλουν να χαρακτηρίζουν τον/την επιστήμονα κοινωνικής πολιτικής.

Αυτή η επιδίωξη διατρέχει το σύνολο του προγράμματος σπουδών του Τμήματος και αποτυπώνεται τόσο στην οργάνωση των μαθημάτων όσο και στις εν γένει δραστηριότητές του.

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής είναι προσαρμοσμένο στη σύγχρονη πραγματικότητα και την προσεγγίζει σε όλα τα επίπεδα, στις μικρο- και μακρο-αναλύσεις των κοινωνικών προβλημάτων, την τοπική, εθνική και διεθνή διάσταση των κοινωνικών φαινομένων και των εφαρμοσμένων πολιτικών.

Το πρόγραμμα σπουδών στοχεύει στην απόκτηση:

- γενικών γνώσεων στις κοινωνικές επιστήμες,
- ειδικών γνώσεων σε επιμέρους πεδία της κοινωνικής πολιτικής.

Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών που εφοδιάζει τον/την φοιτητή/τρια τόσο με τις θεωρητικές όσο και με τις εφαρμοσμένες γνώσεις που θα του/της επιτρέψουν να κάνει μία σωστά προσανατολισμένη επαγγελματική σταδιοδρομία. Αυτό το χαρακτηριστικό του προγράμματος αποτυπώνεται στη λειτουργική διάρθρωσή του, στη διάκριση των μαθημάτων σε υποχρεωτικά και επιλογής, σε μαθήματα κορμού και μαθήματα πεδίων. Η ποικιλία συνδυασμών επιτρέπει στον/στην φοιτητή/τρια να διαμορφώσει το δικό του/της πρόγραμμα σπουδών και να το προσαρμόσει στις δικές του/της ανάγκες, προτιμήσεις και προοπτικές.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος αναμορφώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και συστηματικά ανάλογα με: α) τα αποτελέσματα των διεργασιών εσωτερικής αξιολόγησής του, β) τις εξωτερικές συνθήκες, γ) την αλλαγή θεσμικού πλαισίου και γ) τις οποιεσδήποτε άλλες συνθήκες κατόπιν εισηγητικής πρότασης της Επιτροπής Σπουδών.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αναμορφώθηκε ολοκληρωτικά προκειμένου να προσαρμοστεί στις αλλαγές που συντελούνται στον ευρωπαϊκό ακαδημαϊκό χώρο και στις ανάγκες των φοιτητών/τριών. Οι **νέες αλλαγές** ίσχυσαν για τους/τις πρωτοετείς φοιτητές/τριες (όσοι/ες γράφονται για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018) ενώ όσοι/ες ήταν ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες, ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με το πρότερο πρόγραμμα σπουδών.

Σε ετήσια βάση, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αναμορφώνεται κάθε Μαΐο, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Σπουδών, από τη Συνέλευση του Τμήματος, ανάλογα με τις εγκεκριμένες επιστημονικές άδειες, τους/τις νέους/νέες διδάσκοντες/ουσες (μέλη Δ.Ε.Π., νέοι/νέες διδάσκοντες/ουσες με ΕΣΠΑ, διδάσκοντες/ουσες με το ΠΔ/407), συνταξιοδοτήσεις και τα νέα μαθήματα που εντάσσονται στο πρόγραμμα.

### **1.2.2 Το ακαδημαϊκό έτος και τα εξάμηνα σπουδών**

1. Κάθε ακαδημαϊκό έτος έχει δωδεκάμηνη διάρκεια, αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα, χειμερινό και εαρινό. Κατά τον νόμο, το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους και λήγει την ημέρα

περάτωσης των εξετάσεων του χειμερινού εξαμήνου· το εαρινό εξάμηνο αρχίζει αμέσως μετά την περάτωση των εξετάσεων του χειμερινού εξαμήνου και λήγει τυπικώς την 31η Αυγούστου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας. Το εξάμηνο αποτελεί: (α) χρονική περίοδο ολοκλήρωσης του διδακτικού έργου ενός μαθήματος και (β) χρονική περίοδο για τον καθορισμό του ελαχίστου χρόνου σπουδών.

Για τη λήψη του πτυχίου Κοινωνικής Πολιτικής απαιτείται πραγματική φοίτηση οκτώ (8) τουλάχιστον εξαμήνων.

2. Η έναρξη και λήξη των εξαμήνων και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου ή του Πρυτανικού Συμβουλίου εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί. Αναλυτικά για τη ροή κάθε ακαδημαϊκού έτους ορίζει το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο.

3. Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφαση του Πρύτανη, ύστερα από πρόταση του Προέδρου του Τμήματος, προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, ωστόσο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο (2) εβδομάδες. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, ο αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τις δεκατρείς (13), το μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε και δεν εξετάζεται, τυχόν δε εξέτασή του είναι άκυρη και ο βαθμός δεν υπολογίζεται για την απονομή του τίτλου σπουδών.

4. Τα μαθήματα και η διοικητική λειτουργία του Ιδρύματος διακόπτονται: α) κατά την εορτή των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους β) κατά την εορτή του Πάσχα. Το Πανεπιστήμιο αργεί κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες και ημέρες αργιών: α) Εθνική Εορτή της 28ης Οκτωβρίου, β) Επέτειο του Πολυτεχνείου (17 Νοεμβρίου), γ) Εθνική Εορτή της 25ης Μαρτίου, δ) Καθαρά Δευτέρα, ε) 1η Μαΐου, στ) την ημέρα του Αγίου Πνεύματος, ζ) την ημέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (15η Αυγούστου).

### **1.2.3 Η υποχρεωτικότητα και η επιλογή μαθημάτων**

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι δεσμευτικό για τα υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία δηλώνονται κατά τα αντίστοιχα έτη που διδάσκονται (του πρώτου έτους το πρώτο έτος



και του δεύτερου έτος το δεύτερο). Με τον τρόπο αυτό οι φοιτητές/τριες, στα δύο (2) πρώτα έτη σπουδών, αποκτούν γενικές βασικές γνώσεις οι οποίες τους επιτρέπουν να παρακολουθήσουν άνετα το πρόγραμμα του τρίτου και τέταρτου έτους, στη διάρκεια των οποίων ο στόχος είναι η απόκτηση πιο εξειδικευμένων γνώσεων. Με την επιλογή αυτή στα δύο (2) πρώτα έτη σπουδών, οι φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του συνόλου των υποχρεωτικών μαθημάτων (17), η επιτυχής εξέταση των οποίων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη λήψη του πτυχίου. Για όσους/ες γράφονται στο Τμήμα για πρώτη φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 το πρόγραμμα σπουδών για το πρώτο έτος περιλαμβάνει 10 υποχρεωτικά μαθήματα (5 μαθήματα το Α' εξάμηνο και 5 μαθήματα το Β' εξάμηνο) τα οποία αντιστοιχούν σε 6 ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS το καθένα.

Γενικά, με εξαίρεση τα υποχρεωτικά μαθήματα, το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι ενδεικτικό. Ανταποκρίνεται όμως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον αριθμό των οκτώ εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των διδασκόμενων μαθημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε φοιτητής/φοιτήτρια μπορεί να καταρτίσει το δικό του/της ατομικό πρόγραμμα σπουδών, με τους περιορισμούς που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου ή από συναφείς αποφάσεις της Συγκλήτου ή των Συνελεύσεων της Σχολής ή του Τμήματος.

Ο/η φοιτητής/τρια του Τμήματος μπορεί να επιλέξει: (βλέπε αναλυτικά Παράρτημα Ι Κανονισμού: Παράμετροι Δηλώσεων μαθημάτων)

- τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ) και ένα (1) μάθημα επιλογής (ΕΠ) στο Γ' Εξάμηνο,
- τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ) και δύο (2) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) στο Δ' Εξάμηνο,
- τρία (3) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και ένα (1) σεμινάριο (ΣΕΜ) στο Ε' Εξάμηνο,
- τρία (3) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και ένα (1) σεμινάριο (ΣΕΜ) στο ΣΤ' Εξάμηνο,
- τρία (3) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και ένα (1) σεμινάριο (ΣΕΜ) στο Ζ' Εξάμηνο
- τρία (3) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και ένα (1) σεμινάριο (ΣΕΜ) στο Η' Εξάμηνο.
- ή πέντε (5) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) στο Η' Εξάμηνο.
- ή δύο (2) μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και μία πτυχιακή εργασία στο Η' Εξάμηνο.
- ή μία πτυχιακή εργασία και (1) ένα σεμινάριο (ΣΕΜ) στο Η' Εξάμηνο.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος καθορίζεται μέχρι τα μέσα Μαΐου κάθε ακαδημαϊκού έτους από τη Συνέλευση, ύστερα από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος αποτυπώνεται στον Οδηγό Σπουδών που καταρτίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μέχρι τον Ιούνιο εκάστου έτους και ισχύει για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

Μέχρι τον Ιούνιο κάθε ακαδημαϊκού έτους καταρτίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ο ετήσιος Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος ή, απλώς, Οδηγός Σπουδών, για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, που αναρτάται στον ιστότοπο του Τμήματος. Ο Κανονισμός του Τμήματος προβλέπει ειδικότερα για τον Οδηγό Σπουδών, που σε κάθε περίπτωση περιλαμβάνει τους τίτλους των μαθημάτων με τον κωδικό τους, το πλήρες όνομα και την ιδιότητα του/της διδάσκοντα/ουσας, πιστωτικές μονάδες, περιγραφή του μαθήματος και ανάλυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Το ίδιο ισχύει για κάθε συστατικό στοιχείο του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (σεμινάρια, πρακτική άσκηση, πτυχιακή εργασία, κ.ά.) και τις ειδικές ρυθμίσεις για την επιτυχή επίτευξή του.

Η Γραμματεία του Τμήματος υποχρεούται να τηρεί αρχείο σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή του Οδηγού Σπουδών κάθε ακαδημαϊκού έτους.

#### **1.2.4 Οι διδακτικές μονάδες και οι ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS**

Κάθε εξάμηνο αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Η απόδοση ECTS σε κάθε συστατικό στοιχείο του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στηρίζεται στην εκτίμηση των διδασκόντων/διδασκουσών για τον φόρτο εργασίας που απαιτείται να καταβάλει κάθε προπτυχιακός/ή ή μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια για την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων ή των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιδιώκονται εκάστοτε με κάθε τέτοιο συγκεκριμένο στοιχείο ή δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, η διαφοροποίηση στην απόδοση των πιστωτικών μονάδων (ECTS) κρίνεται απαραίτητη. Δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται σε κανένα πρόγραμμα σπουδών αυτοτελή εκπαιδευτικά συστατικά στοιχεία και δραστηριότητες, στα οποία μπορούν να αποδοθούν λιγότερες από δύο (2) πιστωτικές μονάδες.

Επιτρέπεται η μεταφορά και συσσώρευση ECTS από άλλα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών του Παντείου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί σε 25-30 ώρες εργασίας του/της φοιτητή/τριας.

Στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής αντιστοιχούν σε 6 ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS το καθένα, τα Σεμινάρια αντιστοιχούν σε δώδεκα (12) ECTS το καθένα και η Πτυχιακή Εργασία θα αντιστοιχεί σε δεκαοκτώ (18) ECTS.

#### **1.2.5 Τα επίπεδα συνθετότητας**

Τα μαθήματα κατατάσσονται σε τέσσερα (4) Επίπεδα Συνθετότητας (ΕΣ), ανάλογα με τον βαθμό της εξειδίκευσής τους και το επίπεδο γνώσεων που προϋποθέτουν. Κάθε επίπεδο συνθετότητας αντιστοιχεί σε ένα (1) έτος κανονικής φοίτησης, δηλαδή σε δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα (ΧΕ και ΕΕ) ενός ακαδημαϊκού έτους. Έτσι, π.χ. τα μαθήματα που κατατάσσονται στο ΕΣ3 ανταποκρίνονται κατ' αρχήν στις δυνατότητες ενός τριτοετούς φοιτητή (δηλαδή, στο Ε' και ΣΤ' εξάμηνο σπουδών).

#### **1.2.6 Κατηγορίες μαθημάτων**

Η χρονική οργάνωση κάθε μαθήματος εκτείνεται σε ένα (1) εξάμηνο. Κάθε μάθημα έχει έναν εξαψήφιο κωδικό αριθμό που αποτελεί την ταυτότητά του και το βασικό στοιχείο αναφοράς του.

Τα μαθήματα του Τμήματος κατατάσσονται σε διδασκόμενα μαθήματα και σε μαθήματα αυτενέργειας.

Τα διδασκόμενα μαθήματα κατατάσσονται σε Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ) και σε Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ). Τα μαθήματα αυτενέργειας είναι σεμινάρια (ΣΕΜ) και προπτυχιακές εργασίες (εξαμηνιαίες εργασίες και πτυχιακή εργασία) και είναι Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ). Τα διδασκόμενα μαθήματα και τα μαθήματα αυτενέργειας διδάσκονται από μέλη Δ.Ε.Π. και διδάσκοντες ΕΣΠΑ ή συμβαλλόμενους με βάση τους όρους και της προϋποθέσεις του Π.Δ. 407/1980 που διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, που ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ) τα οποία είναι επίσης Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ) και τα οποία αντιστοιχούν με ισάριθμα διδασκόμενα μαθήματα.

Στον πίνακα που ακολουθεί συνοψίζονται οι κατηγορίες των μαθημάτων:

<b>ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ</b>	
Υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ)	Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ)
Διδασκόμενα	α) Διδασκόμενα
	β) Μαθήματα αυτενέργειας
	β.1 Σεμινάρια
	β.2 Προπτυχιακές Εργασίες
	β.2.1 Πτυχιακή Εργασία (ΠΤ)
	γ) Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ)

Στο πλαίσιο διδασκόμενου μαθήματος (ΥΠ ή ΕΠ) παρέχεται στους/στις φοιτητές/τριες η δυνατότητα εκπόνησης Εργασίας Διδασκόμενου Μαθήματος (ΕΔΜ). Η ΕΔΜ δεν έχει απαλλακτικό χαρακτήρα. Ο βαθμός της ΕΔΜ προστίθεται στον βαθμό της επιτυχούς εξαμηνιαίας εξέτασης του διδασκόμενου μαθήματος (προκειμένου περί ΕΔΜ, βλ. παράγραφο Ι.2.9).

Οι φοιτητές/τριες εκτός του Τμήματος που επιλέγουν μαθήματα από το Τμήμα, ως ΜΕΤ, υποχρεώνονται να ακολουθούν τη σειρά των προαπαιτούμενων μαθημάτων (ΠΑ) όπου υφίσταται.

#### Ι.2.6.1 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ)

Υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ) είναι τα μαθήματα που συνθέτουν τη βάση του πτυχίου του Τμήματος. Τα ΥΠ μαθήματα είναι κοινά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες. Η επιτυχής εξέταση του/της φοιτητή/τριας στα ΥΠ μαθήματα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου.

Τα Υποχρεωτικά μαθήματα κατατάσσονται σε Επίπεδα Συνθετότητας (ΕΣ) 1 ή 2, ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων που απαιτούν. Μαθήματα με καθαρά εισαγωγικό χαρακτήρα κατατάσσονται στο ΕΣ1. Τα 17 Υποχρεωτικά (ΥΠ) μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών διδάσκονται στα δύο (2) πρώτα έτη (βλ. αναλυτικά παράγραφο Ι.2.10).

Η διδασκαλία των Υποχρεωτικών μαθημάτων στοχεύει στο να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες γενικές βασικές γνώσεις στα αντικείμενα της κοινωνικής πολιτικής, της κοινωνιολογίας, της κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας, της κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας, της μεθοδολογίας, της οικονομικής θεωρίας, του δικαίου, της γεωγραφίας και της δημογραφίας.

#### 1.2.6.2 Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ)

Τα μαθήματα επιλογής του Τμήματος, διδάσκονται από μέλη Δ.Ε.Π. και διδάσκοντες του προγράμματος «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» ή συμβαλλόμενους με βάση τους όρους και της προϋποθέσεις του ΠΔ 407/1980 που διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, που ορίζονται από τη Σ του Τμήματος. Τα μαθήματα αυτά, τα οποία συνιστάται στους/στις φοιτητές/τριες να τα επιλέξουν από το τρίτο έτος σπουδών και μετά, στοχεύουν στην απόκτηση ειδικών γνώσεων σε επιμέρους πεδία της κοινωνικής πολιτικής.

#### 1.2.6.3 Μαθήματα αυτενέργειας

Μαθήματα αυτενέργειας είναι τα σεμινάρια και οι εργασίες (εξαμηνιαίες εργασίες και πτυχιακή εργασία). Αντιστοιχούν με ισάριθμα διδασκόμενα μαθήματα, εκτός από την πτυχιακή εργασία που αντιστοιχεί με τρία (3) διδασκόμενα μαθήματα του παλαιού προγράμματος Σπουδών ή σε ένα Σεμινάριο και ένα μάθημα επιλογής για όσους φοιτούν στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών (εγγεγραμμένοι από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 και μετά). Αναλυτικά περί μαθημάτων αυτενέργειας, βλ. παράγραφο 1.2.8.

#### 1.2.6.4 Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ)

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ). Πρόκειται για μαθήματα επιλογής τα οποία αντιστοιχούν με ισάριθμα διδασκόμενα μαθήματα (προκειμένου περί ΜΕΤ, βλ. παράγραφο 1.2.12).

Οι φοιτητές/τριες εκτός του Τμήματος που επιλέγουν μαθήματα από το Τμήμα, ως ΜΕΤ, υποχρεώνονται να ακολουθούν τη σειρά των προαπαιτούμενων μαθημάτων (ΠΑ) όπου υφίσταται.

#### 1.2.6.5 Προεπιλογές μαθημάτων (ΠΕ)

Ως προεπιλογές μαθημάτων προσδιορίζονται τα μαθήματα που έχουν εισαγωγικό ή προκαταρτικό χαρακτήρα για κάποιο ή κάποια άλλα μαθήματα. Οι προεπιλογές αποτελούν υπόδειξη προς τον/την φοιτητή/τρια, για να παρακολουθήσει πιο άνετα και αποτελεσματικά τα μαθήματα που έχουν κάποια λογική ή συστηματική αλληλουχία μεταξύ τους.

#### 1.2.7 Τα διδασκόμενα μαθήματα

Κάθε φοιτητής/τρια θεωρείται ότι παρακολούθησε ένα (1) διδασκόμενο μάθημα με επιτυχία εφόσον συγκέντρωσε βαθμό εξαμήνου τουλάχιστον πέντε (5). Οι εξεταστικές περιόδους ορίζονται από το νόμο. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των εξεταστικών περιόδων καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου.

Εργασίες που εκπονούνται ή ασκήσεις στις οποίες υποβάλλονται οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο διδασκόμενου μαθήματος βαθμολογούνται στην κλίμακα 0-10. Ο βαθμός της μεμονωμένης εργασίας ή ο μέσος όρος του συνόλου των βαθμών των εργασιών και/ή κάθε είδους ασκήσεων του εξαμήνου προστίθεται στον βαθμό της επιτυχούς εξαμηνιαίας εξέτασης του μαθήματος με την εξής αντιστοιχία: 1 βαθμός για βαθμό εργασίας ή μέσο όρο βαθμών εργασιών και/ή ασκήσεων του εξαμήνου 5 ή 6, 2 βαθμοί για βαθμό 7 ή 8 και 3 βαθμοί για βαθμό 9 ή 10. Εργασίες και/ή ασκήσεις που απαιτούνται ή διεξάγονται στο πλαίσιο διδασκόμενου μαθήματος ουδέποτε έχουν απαλλακτικό χαρακτήρα. Η βαθμολογία εργασίας ή ο μέσος όρος του συνόλου των βαθμών εργασιών και/ή ασκήσεων του εξαμήνου δεν προστίθεται στον βαθμό της επιτυχούς εξέτασης σε περίπτωση επανάληψης του διδασκόμενου μαθήματος (ειδικότερα για τις εργασίες στο πλαίσιο διδασκόμενου μαθήματος, βλ. παράγραφο 1.2.9).

Φοιτητής/τρια που δεν εξετάστηκε με επιτυχία σε διδασκόμενο μάθημα ΥΠ υποχρεούται να το επαναλάβει. Αν το μάθημα είναι ΕΠ ο/η φοιτητής/τρια δικαιούται είτε να επιλέξει κάποιο άλλο από τα μαθήματα ΕΠ είτε να επαναλάβει το μάθημα ΕΠ στο οποίο απέτυχε. Οι ΔΜ μαθημάτων ΥΠ στα οποία εξετάστηκε με επιτυχία ο/η φοιτητής/τρια κατοχυρώνονται και δε μεταβάλλονται σε περιπτώσεις μεταγενέστερης μεταβολής των ΔΜ ή της κατηγορίας του μαθήματος. Σε περίπτωση κατάργησης ή αντικατάστασης μαθήματος ΥΠ στο οποίο απέτυχε

οριστικά, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να συμπληρώσει τις ελλείπουσες ΔΜ με ΔΜ μαθημάτων της ίδιας κατηγορίας του νέου προγράμματος.

## **1.2.8 Τα μαθήματα αυτενέργειας – Σεμινάρια και εργασίες**

### **1.2.8.1 Γενικά**

Μαθήματα αυτενέργειας είναι τα σεμινάρια και οι εργασίες (εξαμηνιαίες εργασίες και πτυχιακή εργασία). Στην κατηγορία αυτή δεν ανήκουν οι εργασίες διδασκόμενου μαθήματος (ΕΔΜ) οι οποίες εκπονούνται στο πλαίσιο διδασκόμενου μαθήματος (προκειμένου περί ΕΔΜ, βλ. αναλυτικά παράγραφο 1.2.9).

Τα μαθήματα αυτενέργειας περιλαμβάνονται στο ετήσιο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος και λαμβάνουν ιδιαίτερο κωδικό αριθμό. Οι προϋποθέσεις και οι όροι συμμετοχής στα μαθήματα αυτενέργειας του επόμενου ακαδημαϊκού έτους ανακοινώνονται από την Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών, εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μέχρι το τέλος Μαΐου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους και περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Η δήλωση μαθημάτων αυτενέργειας γίνεται στις ίδιες προθεσμίες και με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η δήλωση επιλογής εξαμηνιαίων μαθημάτων. Δεν είναι δυνατή η δήλωση περισσότερων των δύο (2) μαθημάτων αυτενέργειας κατά εξάμηνο. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες εγγράφησαν στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 και πριν μπορούν να δηλώσουν μέχρι 3 σεμινάρια το εξάμηνο.

Τα μαθήματα αυτενέργειας βαθμολογούνται κατά την εξεταστική περίοδο του εξαμήνου στο οποίο διδάχθηκαν, εφόσον πρόκειται για σεμινάρια ή στο εξάμηνο στο οποίο δηλώθηκαν η εξαμηνιαία ή η πτυχιακή εργασία. Τα μαθήματα αυτενέργειας δεν επανεξετάζονται ούτε επαναλαμβάνονται. Κάθε φοιτητής/τρια θεωρείται ότι παρακολούθησε ένα (1) μάθημα αυτενέργειας με επιτυχία εφόσον συγκέντρωσε βαθμό τουλάχιστον πέντε (5).

### **1.2.8.2 Τα σεμινάρια**

Σκοπός των σεμιναρίων είναι η εκ μέρους των φοιτητών/τριών αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων για την πολυεπίπεδη και πολύπλευρη διερεύνηση και ανάλυση επιμέρους προβλημάτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Η συνεχής και ενεργός συμμετοχή των φοιτητών/τριών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή παρακολούθηση του σεμιναρίου, δεδομένου ότι το διδακτικό έργο στηρίζεται κυρίως στην αυτενέργεια των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν σ' αυτά και λιγότερο στη διδασκαλία. Σε κάθε σεμινάριο αντιστοιχούν τρεις (3) ΔΜ. Τα σεμινάρια κατατάσσονται σε ΕΣ τρία (3) ή τέσσερα (4). Τα σεμινάρια συνυπολογίζονται στο σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων κάθε εξαμήνου. Δεν είναι δυνατή η δήλωση περισσότερων των δύο (2) σεμιναρίων κατά εξάμηνο. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών που έχουν επιλέξει κάποιο σεμινάριο δεν επαναλαμβάνεται στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Η παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στο σεμινάριο είναι υποχρεωτική. Δεν επιτρέπονται πάνω από τρεις (3) συνολικά απουσίες από το σεμινάριο, ανεξάρτητα από το αν οι απουσίες αυτές είναι δικαιολογημένες ή όχι. Φοιτητής/τρια που σημείωσε περισσότερες από τρεις (3) απουσίες θεωρείται ότι απέτυχε στο σεμινάριο. Δικαιούται όμως να το παρακολουθήσει ως ακροατής/τρια, αν το επιθυμεί. Οι φοιτητές/τριες υπογράφουν σε ξεχωριστή για κάθε συνεδρίαση κατάσταση παρουσιών η οποία υπογράφεται και χρονολογείται από το/τη διδάσκοντα/ουσα. Οι καταστάσεις κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος και αποτελούν αναγκαίο προαπαιτούμενο για την ανακοίνωση της βαθμολόγησης του σεμιναρίου.

Οι φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο σεμινάριο υποχρεούνται να καταθέσουν μία (1) τουλάχιστον γραπτή εργασία και να κάνουν μία (1) τουλάχιστον προφορική παρουσίαση. Οι εργασίες των φοιτητών/τριών κατατίθενται στη Γραμματεία (σε μορφή κατάστασης ανά μάθημα) από το/τη διδάσκοντα/ουσα μαζί με τη βαθμολογία.

Τα σεμινάρια μπορούν να οργανώνονται και σε ξένη γλώσσα. Η εξασφάλιση μετάφρασης δεν είναι υποχρεωτική για το Τμήμα.

Η συνολική διάρκεια του σεμιναρίου ακολουθεί τη συνολική διάρκεια των διδασκόμενων μαθημάτων. Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν στο σεμινάριο δε



μπορεί να είναι μεγαλύτερος από δεκαπέντε (15) με δυνατότητα επέκτασης (είναι στη διακριτική ευχέρεια του/της διδάσκοντα/ουσας) του αριθμού έως είκοσι (20).

Σε περίπτωση που ο αριθμός των φοιτητών/τριών που επέλεξαν μάθημα ΕΠ δεν ξεπερνάει τους δεκαπέντε (15) και με δυνατότητα επέκτασης (είναι στη διακριτική ευχέρεια του/της διδάσκοντα/ουσας) του αριθμού έως είκοσι (20), ο/η διδάσκων/ουσα μπορεί να οργανώσει το μάθημα ως σεμινάριο. Η απόφαση αυτή του/της διδάσκοντος/ουσας ανακοινώνεται στη Γραμματεία και στην Επιτροπή Σπουδών του Τμήματος. Οι φοιτητές/τριες που δεν επιθυμούν να παρακολουθήσουν το μάθημα ως σεμινάριο δικαιούνται να επιλέξουν άλλο μάθημα του ίδιου εξαμήνου. Η αλλαγή του μαθήματος δε μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση τριών εβδομάδων από την έναρξη διδασκαλίας του μαθήματος που μετατράπηκε σε σεμινάριο. Το σεμινάριο που προέκυψε από μετατροπή διδασκομένου μαθήματος διδάσκεται σύμφωνα με τους όρους που αφορούν στη διδασκαλία των σεμιναρίων.

Οι φοιτητές/τριες που δεν επιθυμούν να εκπονήσουν εξαμηνιαία εργασία μπορούν να επιλέξουν άλλο μάθημα του ίδιου εξαμήνου. Η αλλαγή μαθήματος δεν μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση τριών εβδομάδων από την έναρξη διδασκαλίας του μαθήματος που μετατράπηκε σε εργασία. Η εξαμηνιαία εργασία που προέκυψε από μετατροπή διδασκομένου μαθήματος ή σεμιναρίου εκπονείται σύμφωνα με τους όρους που αφορούν στην εκπόνηση εξαμηνιαίας εργασίας.

#### 1.2.8.3.2 Πτυχιακή εργασία

Ο/η φοιτητής/τρια, στη διάρκεια των σπουδών του/της, δεν μπορεί να εκπονήσει περισσότερες από μία (1) πτυχιακές εργασίες. Φοιτητής/τρια ο/η οποίος/α εκπονεί πτυχιακή εργασία δεν μπορεί παράλληλα να δηλώσει πάνω από δύο (2) άλλα μαθήματα αυτενέργειας (σεμινάρια και/ή εξαμηνιαίες εργασίες). Η πτυχιακή εργασία είναι ατομική. Δεν επιτρέπεται ομαδική ή συλλογική συγγραφή πτυχιακής εργασίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται στη διάρκεια του Η' εξαμήνου. Το Τμήμα συνιστά στους/στις φοιτητές/τριες που επιθυμούν να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία να έρχονται σε επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες στη διάρκεια του αμέσως προηγούμενου εξαμήνου (Ζ' εξάμηνο). Οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το Η' εξάμηνο σπουδών χωρίς να λάβουν πτυχίο,

μπορούν να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία μόνο κατά τα εαρινά εξάμηνα σπουδών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας είναι ο/η φοιτητής/τρια να έχει συγκεντρώσει τουλάχιστον εκατόν ογδόντα (180) ECTS.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλάβει την εποπτεία 3 κατά μέγιστο αριθμό πτυχιακών εργασιών. Εποπτεύων/ουσα μπορεί να είναι και μέλος Δ.Ε.Π. άλλου Τμήματος μάθημα του οποίου επέλεξε ο/η φοιτητής/τρια ως ΜΕΤ, αρκεί το θέμα της πτυχιακής εργασίας να εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο των αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και να υποβάλλεται αίτημα για την έγκρισή του από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Η πτυχιακή εργασία μπορεί να υποβληθεί και σε μία (1) από τις κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά ή γερμανικά) ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης, που λαμβάνεται μετά από σχετική εισήγηση του/της εποπτεύοντα/ουσας. Στην περίπτωση αυτή, η εργασία συνοδεύεται και από ολιγοσέλιδη περίληψη στα ελληνικά η οποία πρέπει να έχει έκταση τουλάχιστον πέντε (5) σελίδων.

Η πτυχιακή εργασία κατατίθεται μέχρι την ημέρα έναρξης των επαναληπτικών εξετάσεων του Σεπτεμβρίου. Στην περίπτωση όπου ο/η φοιτητής/τρια επιθυμεί τη βαθμολόγηση της πτυχιακής εργασίας κατά την εξεταστική περίοδο του εαρινού εξαμήνου, η κατάθεση της πτυχιακής εργασίας πρέπει να γίνει μέχρι την ημέρα έναρξης των εξετάσεων του εαρινού εξαμήνου. Η κατάθεση της εργασίας γίνεται με αίτηση που πρωτοκολλείται στο Τμήμα. Η εργασία διαβιβάζεται στον/στην εποπτεύοντα/ουσα διδάσκοντα για βαθμολόγηση με σχετικό σημείωμα της Γραμματείας.

Η έκταση της πτυχιακής εργασίας ορίζεται τουλάχιστον στις δώδεκα (12) χιλιάδες λέξεις. Στις προδιαγραφές αυτές δεν περιλαμβάνονται τα παραρτήματα (που περιέχουν λ.χ. αναδημοσιευμένα κείμενα, στατιστικούς πίνακες κ.λπ.) και οι σελίδες περιεχομένων, σημειώσεων, βιβλιογραφίας, ευρετηρίων κ.λπ.

Η πτυχιακή εργασία υποβάλλεται σε τέσσερα (4) αντίτυπα. Το ένα (1) από τα υποβαλλόμενα αντίτυπα παραμένει στη Γραμματεία του Τμήματος για στο Αρχείο του Τμήματος. Τα υπόλοιπα τρία (3) παραδίδονται στον/στην εποπτεύοντα/ουσα. Επιπλέον, η πτυχιακή εργασία υποβάλλεται και σε ηλεκτρονική μορφή.

Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται σε πρώτη φάση από τον/την εποπτεύοντα/ουσα. Εφόσον η εργασία κριθεί επιτυχής ο/η φοιτητής/τρια εξετάζεται προφορικά επί της εργασίας του/της ενώπιον τριμελούς επιτροπής την οποία συγκροτεί ο/η εποπτεύων/ουσα. Καταβάλλεται προσπάθεια το ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής να είναι μέλος Δ.Ε.Π. εκτός Τμήματος ή ερευνητές/τριες ερευνητικών ιδρυμάτων και διδάσκοντες/ουσες στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Ωστόσο, τα δύο (2) από τα τρία (3) μέλη της εξεταστικής επιτροπής της πτυχιακής εργασίας θα πρέπει οπωσδήποτε να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής. Δε θεωρούνται μέλη Δ.Ε.Π. εκτός Τμήματος οι διδάσκοντες/ουσες μαθήματα στο Τμήμα κατ' ανάθεση, ως επισκέπτες/τριες Καθηγητές/τριες, ειδικοί επιστήμονες ή συμβασιούχοι ΙΔΟΧ του ΠΔ 407/1980. Ο τελικός βαθμός επιτυχίας της πτυχιακής εργασίας αποτελείται από το άθροισμα του αρχικού βαθμού επιτυχίας και του βαθμού της προφορικής εξέτασης. Για το άθροισμα αυτό, ο αρχικός βαθμός επιτυχίας πολλαπλασιάζεται επί το συντελεστή 0,6 και ο προφορικός βαθμός επί το συντελεστή 0,4.

Η δυνατότητα δήλωσης πτυχιακής εργασίας προαπαιτεί την επιτυχή ολοκλήρωση δύο (2) τουλάχιστον εργασιών διδασκόμενων μαθημάτων, συμπεριλαμβανομένων των σεμιναρίων. Για τις εργασίες των φοιτητών/τριών τηρείται αρχείο από τη Γραμματεία του Τμήματος.

### **1.2.9 Οι εργασίες διδασκόμενων μαθημάτων**

Η Εργασία Διδασκόμενου Μαθήματος (ΕΔΜ) αποτελεί μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος στο πλαίσιο του οποίου εκπονείται και είναι προαιρετική. Ο/η φοιτητής/τρια, στο πλαίσιο ενός διδασκόμενου μαθήματος, μπορεί να υποβάλλει μόνο μία (1) ΕΔΜ. Οι ΕΔΜ βαθμολογούνται από τον/την διδάσκοντα/ουσα. Οι εργασίες μαθήματος δεν μπορούν να έχουν απαλλακτικό χαρακτήρα.

Σκοπός των ΕΔΜ είναι να δώσουν στον/στη φοιτητή/τρια τη δυνατότητα να ασκηθεί στη μελέτη ενός θέματος που τον/την ενδιαφέρει και στον τρόπο συγγραφής και παρουσίασης ενός επιστημονικού κειμένου. Οι ΕΔΜ είναι κατά βάση ατομικές. Ομαδική ή συλλογική συγγραφή ΕΔΜ επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση που ο αριθμός των φοιτητών/τριών δεν ξεπερνά τους δύο (2) και η συμβολή του καθενός στην εκπόνηση της εργασίας είναι σαφώς προσδιορισμένη. Η ομαδική ή συλλογική ΕΔΜ κρίνεται επιτυχής ή ανεπιτυχής ως σύνολο και

όχι μεμονωμένα για τον καθένα από τους/τις δύο φοιτητές/τριες. Όταν η ομαδική ή συλλογική ΕΔΜ κρίνεται επιτυχής, ο βαθμός αποδίδεται ξεχωριστά για κάθε φοιτητή/τρια.

Η ΕΔΜ κρίνεται ανεπιτυχής όταν ο βαθμός είναι κάτω από πέντε (5) μονάδες εξαμηνιαίου βαθμού. Ο βαθμός της επιτυχούς ΕΔΜ προστίθεται στον βαθμό της επιτυχούς εξαμηνιαίας εξέτασης του/της φοιτητή/τριας, μετατρέπόμενος σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα: βαθμός εργασίας πέντε έως έξι (5-6) ισούται με ένα (1), βαθμός επτά έως οκτώ (7-8) με δύο (2) και βαθμός εννέα έως δέκα (9-10) με τρεις (3) μονάδες εξαμηνιαίου βαθμού. Ο βαθμός της ΕΔΜ σημειώνεται ιδιαίτερος στο γραπτό των εξετάσεων. Σε περίπτωση προφορικής εξέτασης, ο βαθμός της εξέτασης σημειώνεται και στην εργασία.

Σε περίπτωση αποτυχίας κατά την πρώτη εξέταση του/της φοιτητή/τριας, ο βαθμός της ΕΔΜ μπορεί να προστεθεί στον βαθμό της επιτυχούς επαναληπτικής εξέτασής του/της. Ο βαθμός της ΕΔΜ δε μεταφέρεται σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια επαναλάβει το μάθημα σε άλλο εξάμηνο.

Η ΕΔΜ της οποίας ο βαθμός προστέθηκε στο βαθμό εξαμηνιαίας εξέτασης του/της φοιτητή/τριας κατατίθεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα στη Γραμματεία του Τμήματος (σε μορφή κατάστασης ανά μάθημα) μαζί με τη βαθμολογία των εξετάσεων.

#### **1.2.10 Διδασκόμενα μαθήματα και μαθήματα αυτενέργειας του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος**

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι υποχρεωτικό για το πρώτο έτος σπουδών, στο οποίο διδάσκονται 10 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ). Για τη συνέχεια, το Τμήμα υποδεικνύει στους/στις φοιτητές/τριες να ακολουθήσουν τα υποχρεωτικά μαθήματα (7) του δευτέρου έτους. Η επιλογή των Σεμιναρίων (ΣΕΜ) είναι υποχρεωτική στα Ε', ΣΤ' και Ζ' εξάμηνα και προαιρετική στο Η' εξάμηνο.

#### **1.2.11 Η ξένη γλώσσα – Τα ξενόγλωσσα μαθήματα**

Κατά τα πρώτα έξι εξάμηνα της φοίτησής τους, οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μία από τις κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά),

εφόσον δεν προσκομίζουν τίτλο σπουδών ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία γνώσης μιας από τις γλώσσες αυτές που οδηγεί στη χορήγηση ισοτιμίας ή επάρκειας από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Η ξένη γλώσσα είναι μάθημα υποχρεωτικό, η επιτυχής εξέταση του οποίου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του πτυχίου. Η ξένη γλώσσα δεν περιλαμβάνεται στις 150 ΔΜ των μαθημάτων και ο βαθμός δεν υπολογίζεται στο βαθμό του πτυχίου. Η επιλογή της ξένης γλώσσας γίνεται με τη δήλωση επιλογής που καταθέτει ο/η φοιτητής/τρια στο πρώτο εξάμηνο της φοίτησής του/της στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών.

**Ξενόγλωσσα μαθήματα** προσφέρονται στους εισερχόμενους φοιτητές/τριες με το Πρόγραμμα ERASMUS στην Αγγλική και Γαλλική γλώσσα.

### **I.2.12 Μαθήματα και σπουδές εκτός Τμήματος**

Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος μπορούν να παρακολουθήσουν σε άλλα Τμήματα ή Σχολές του Παντείου ή άλλων Πανεπιστημίων του εσωτερικού ή του εξωτερικού μεμονωμένα μαθήματα ή κύκλους μαθημάτων ή προγράμματα σπουδών (Μαθήματα εκτός Τμήματος, MET) υπό τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις:

- να έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον εξήντα (60) ΔΜ από τα διδασκόμενα μαθήματα ή 120 ECTS,
- τα μαθήματα ή τα προγράμματα σπουδών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν εκτός του Παντείου Πανεπιστημίου να έχουν προηγουμένως αναγνωρισθεί ως MET από τη Συνέλευση του Τμήματος, ύστερα από σχετική πρόταση της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Όλα τα μαθήματα που προσφέρονται από τα Τμήματα του Παντείου Πανεπιστημίου αναγνωρίζονται ως MET του Τμήματος,
- σε περίπτωση παρακολούθησης ξενόγλωσσων μαθημάτων ή κύκλου ή προγράμματος σπουδών να έχουν ικανοποιητική γνώση της γλώσσας στην οποία γίνεται η διδασκαλία. Η ικανοποιητική γνώση της ξένης γλώσσας στην οποία διεξάγεται η διδασκαλία κρίνεται από τους προσκομιζόμενους τίτλους σπουδών, εφόσον το Τμήμα Ξένων Γλωσσών απήλλαξε τον/την φοιτητή/τρια από την υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων και τη χορήγηση της σχετικής επάρκειας ή από την επιτυχή συμπλήρωση του κύκλου μαθημάτων του Τμήματος Ξένων Γλωσσών που οδηγεί στην απόκτηση επάρκειας. Στους φοιτητές/τριες που επιθυμούν να επιλέξουν την παρακολούθηση κύκλων ή προγραμμάτων σπουδών σε ξένη γλώσσα, το Τμήμα προσπαθεί να εξασφαλίσει πρόσθετη διδασκαλία της ξένης γλώσσας, αν αυτό είναι απαραίτητο.

Επανάληψη των ίδιων μαθημάτων MET ή του ίδιου κύκλου ή προγράμματος σπουδών στο ίδιο ή σε άλλο Τμήμα, Σχολή ή ΑΕΙ δεν επιτρέπεται.

Εφόσον συντρέχουν οι όροι και προϋποθέσεις της επόμενης παραγράφου 1.2.13:

- ο χρόνος σπουδών που διανύθηκε σε άλλο Τμήμα, Σχολή ή ΑΕΙ λογίζεται ως χρόνος φοίτησης στο Τμήμα,
- τα μαθήματα στα οποία ο/η φοιτητής/τρια εξετάστηκε με επιτυχία σε άλλο Τμήμα, Σχολή ή ΑΕΙ αναγνωρίζονται πλήρως και θεωρείται ότι εξετάστηκαν με επιτυχία στο Τμήμα,
- οι ΔΜ και η βαθμολογία, του/της φοιτητή/τριας στα μαθήματα που εξετάστηκε με επιτυχία σε άλλο Τμήμα, Σχολή ή ΑΕΙ μεταφέρονται στην ατομική μερίδα και υπολογίζονται για τη λήψη και τον βαθμό πτυχίου.

Τα MET συνυπολογίζονται στο συνολικό αριθμό των μαθημάτων και ΔΜ που δικαιούται ο/η φοιτητής/τρια να επιλέξει στο εξάμηνο. Συνίσταται στους φοιτητές/τριες να επιλέγουν MET που αντιστοιχούν σε 6 ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS για να διασφαλίζεται ότι θα ανταποκρίνονται στο κριτήριο των 30 ακαδημαϊκών μονάδων του συστήματος ECTS το εξάμηνο. Τυχόν εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν επιτρέπεται μόνον ύστερα από άδεια του Τμήματος και εφόσον πρόκειται για ενιαίο κύκλο μαθημάτων ή ενιαίο πρόγραμμα σπουδών.

Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια παρακολουθεί μαθήματα στο Τμήμα και παράλληλα σε άλλο ή άλλα Τμήματα, Σχολές ή ΑΕΙ, ο χρόνος φοίτησης υπολογίζεται μία φορά. Στην περίπτωση αυτή, ως χρόνος φοίτησης λογίζεται το εξάμηνο στο οποίο ανήκουν τα μαθήματα που ο/η φοιτητής/τρια παρακολουθεί στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής.

Σε περίπτωση που η βαθμολογία δεν συμπίπτει με τη βαθμολογία του Τμήματος, η σχετική αντιστοιχία καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η βαθμολογία μεταφέρεται στην ατομική μερίδα του/της φοιτητή/τριας προσαρμοσμένη με βάση την αντιστοιχία αυτή, ώστε να είναι δυνατός ο υπολογισμός τους για τη λήψη και για τον βαθμό του πτυχίου.

Το σύνολο των MET δεν μπορεί να υπερβαίνει τα οχτώ (8) μαθήματα. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει σε περίπτωση που μέρος ή το σύνολο των MET αποτελεί ενότητα μαθημάτων που

εντάσσονται σε διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα συνεργασίας, στο οποίο συμμετέχει το Τμήμα, και τα οποία θεωρούνται ότι, ως ενότητα, αποτελούν μέρος του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

Ο ανώτατος αριθμός των MET που μπορεί να επιλέξει ο/η φοιτητής/τρια (8 μαθήματα) υπολογίζεται όχι με βάση τα μαθήματα στα οποία εξετάζεται επιτυχώς, αλλά με βάση τα μαθήματα που δηλώνει. Έτσι, φοιτητής/τρια που έχει συμπληρώσει 8 μαθήματα MET στις δηλώσεις μαθημάτων, δε δικαιούται να επιλέξει άλλο εκτός Τμήματος μάθημα ακόμη και αν δεν έχει εξεταστεί επιτυχώς σε κανένα MET. ΠΡΟΣΟΧΗ: Συνιστάται σε φοιτητές/τριες που ενδιαφέρονται σε κάποιο έτος των σπουδών τους να μετακινηθούν με πρόγραμμα κινητικότητας φοιτητών/τριών (ERASMUS, κ.λπ.) να έχουν μεριμνήσει ώστε να μην έχουν ήδη συμπληρώσει τον ανώτατο αριθμό μαθημάτων δηλωμένων MET, καθώς είναι συνήθως δύσκολη η αντιστοίχιση των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν στο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού με μαθήματα που διδάσκονται στο Πάντειο. Τα μαθήματα του Πανεπιστημίου του εξωτερικού, τα οποία επιλέγει και στα οποία επιτυγχάνει ο/η φοιτητής/τρια, αναγνωρίζονται από το Τμήμα ως MET (όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα αντιστοίχισης με διδασκόμενα μαθήματα του Παντείου).

### **1.2.13 Τα διατμηματικά και διαπανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών**

Όταν δεν ορίζεται διαφορετικά, οι φοιτητές/τριες του Τμήματος μπορούν, εφόσον έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον εξήντα (60) ΔΜ ή 120 ECTS, να συμμετάσχουν σε κοινά προγράμματα σπουδών που οργανώνονται σε συνεργασία με άλλα Τμήματα του Παντείου Πανεπιστημίου (Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών) και/ή Τμήματα ή Σχολές άλλων Πανεπιστημίων του εσωτερικού και/ή του εξωτερικού (Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών). Τα Διατμηματικά και/ή Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Συνεργασίας (ΔΠΣ) προσδίδουν στο Τμήμα έναν ιδιαίτερα δυναμικό χαρακτήρα, διότι επιτρέπουν στους φοιτητές/τριές του να καταρτίσουν το ατομικό τους πρόγραμμα σπουδών σε διευρυμένα πλαίσια επιλογών που ανταποκρίνονται σε μεγάλη ποικιλία ενδιαφερόντων. Έτσι, ο/η φοιτητής/τρια δεν αρκείται σε ένα περιορισμένο και στατικό πρόγραμμα σπουδών. Οι όροι συμμετοχής και οι τυχόν ιδιαίτεροι τίτλοι σπουδών καθορίζονται από τα επιμέρους Διατμηματικά και Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών.

### 1.2.14.1 Κινητικότητα φοιτητών/τριών (Erasmus+)<sup>1</sup>

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της ισότιμης και αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην ενθάρρυνση των φοιτητών/τριών για άμεση επαφή και ανάπτυξη κοινών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων καθώς και στην ενεργοποίηση του συνολικού επιστημονικού δυναμικού των Κρατών Μελών, με απώτερο σκοπό την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη και την επίτευξη της κοινωνικής και πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Πρόγραμμα παρέχει οικονομική ενίσχυση στους μετακινούμενους/ες φοιτητές/τριες, με σκοπό την κάλυψη μέρους των πρόσθετων δαπανών που συνεπάγονται οι σπουδές σε ένα άλλο Κράτος Μέλος, όπως είναι:

- τα έξοδα ταξιδιού μεταξύ χώρας προέλευσης και χώρας υποδοχής,
- τα έξοδα γλωσσικής προετοιμασίας στη χώρα υποδοχής, που βαρύνουν τον/την μετακινούμενο/η φοιτητή/τρια,
- οι επιπλέον δαπάνες λόγω διαφοράς κόστους ζωής,
- οι πρόσθετες δαπάνες λόγω διαφορετικών συνθηκών σπουδών (μη δωρεάν παροχή σίτισης, κατοικίας κ.λπ.).

Η επιλογή ενός/μίας φοιτητή/τριας για συμμετοχή στο πρόγραμμα ERASMUS+ στον τελικό κατάλογο που δημοσιεύεται συνεπάγεται αυτόματα και την παροχή οικονομικής ενίσχυσης.

Η επιλογή των μετακινούμενων φοιτητών/τριών γίνεται από το ίδρυμα προέλευσής τους (το ίδρυμα στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στη λήψη τίτλου και στο οποίο θα επιστρέψουν για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να λάβουν τον τίτλο σπουδών τους).

Οι όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανονισμούς είναι:

- Οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/τριες να είναι πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή να τους έχει αναγνωρισθεί από ένα κράτος μέλος το καθεστώς του απάτριδα, του πρόσφυγα ή του μόνιμου κατοίκου,

<sup>1</sup> Βλέπε κανονισμό Erasmus του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής (παράρτημα Β4.2)



- Οι μετακινούμενοι/ες να είναι εγγεγραμμένοι/ες ως κανονικοί φοιτητές/τριες σε πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στη λήψη τίτλου σπουδών,
- Η οικονομική ενίσχυση δεν προσφέρεται σε πρωτοετείς φοιτητές/τριες,
- Η οικονομική ενίσχυση δεν προσφέρεται σε φοιτητές/τριες που έχουν λάβει προηγούμενη ενίσχυση ή σε φοιτητές/τριες που ενισχύονται από άλλο κοινοτικό πρόγραμμα,
- Η οικονομική ενίσχυση δεν αναστέλλει την παροχή εθνικής υποτροφίας, δανείου ή ενίσχυσης,
- Η παρακολούθηση προγράμματος σπουδών στο ίδρυμα υποδοχής πρέπει να καλύπτει ουσιαστική χρονική διάρκεια, που να μην είναι μικρότερη από τρεις (3) μήνες και να μην υπερβαίνει ένα (1) πλήρες ακαδημαϊκό έτος,
- Ο χρόνος και το περιεχόμενο των επιτυχών σπουδών στο ίδρυμα υποδοχής αναγνωρίζονται πλήρως με τυπική δέσμευση του ιδρύματος προέλευσης ως αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών του/της φοιτητή/τριας,
- Οι συμμετέχοντες/ουσες φοιτητές/τριες απαλλάσσονται από την πληρωμή διδάκτρων, εξέταστων και τελών χρήσης βιβλιοθήκης στο ίδρυμα υποδοχής.

Δε δικαιούνται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα:

- φοιτητές/τριες που δεν έχουν περάσει όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του Α' και Β' εξαμήνου,
- φοιτητές/τριες που συμπλήρωσαν τις διδακτικές μονάδες για τη λήψη πτυχίου και οφείλουν μόνο το σύνολο ή μέρος των ΔΜ της υποχρεωτικής ξένης γλώσσας,
- φοιτητές/τριες που έχουν συμπληρώσει χρόνο σπουδών μεγαλύτερο από το μισό πέραν του υποχρεωτικού χρόνου φοίτησης, οκτώ συν τέσσερα (8+4) εξάμηνα, και έχουν συγκεντρώσει λιγότερο από το μισό του συνόλου των ΔΜ που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, χωρίς να υπολογίζονται σε αυτές οι ΔΜ της υποχρεωτικής ξένης γλώσσας.

Η Συνέλευση ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής των προπτυχιακών φοιτητών/τριών του Τμήματος στο πρόγραμμα.

Τα μαθήματα που παρακολουθούν και περνούν με επιτυχία οι φοιτητές/τριες του Παντείου Πανεπιστημίου σε ΑΕΙ του εξωτερικού, στο πλαίσιο του προγράμματος, αναγνωρίζονται ως Μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ). ΠΡΟΣΟΧΗ: Φοιτητές/τριες που ενδιαφέρονται να

μετακινηθούν με το πρόγραμμα κινητικότητας φοιτητών/τριών θα πρέπει να έχουν μεριμνήσει ώστε να μην έχουν ήδη συμπληρώσει τον ανώτατο αριθμό ΜΕΤ (8 μαθήματα) στα μαθήματα που έχουν δηλώσει (ακόμα και αν δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε αυτά).

Όσον αφορά τις δηλώσεις των επιλεγόμενων μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες στα Πανεπιστήμια του εξωτερικού οφείλουν να επιλέγουν μαθήματα που συγκεντρώνουν τουλάχιστον τριάντα (30) ECTS (ευρωπαϊκές μονάδες) ανά εξάμηνο σπουδών. Η επιλογή των μαθημάτων γίνεται σε συνεργασία με τον/την υπεύθυνο του Τμήματος που τους επιλέγει για μετακίνηση στο εξωτερικό. Ο γενικός κανόνας που ισχύει είναι ότι θα πρέπει τα επιλεγόμενα μαθήματα να εμπíπτουν σε θεματικές των Τμημάτων του Παντείου Πανεπιστημίου (κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες). Το Τμήμα δέχεται υποψήφιους/ες φοιτητές/τριες απ' όλα τα Τμήματα του Παντείου, δίνει όμως προτεραιότητα στους φοιτητές/τριες του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής.

Αναλυτικές πληροφορίες για το Πρόγραμμα παρέχονται από το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης του Παντείου Πανεπιστημίου.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (<http://socialpolicy.panteion.gr/studies/erasmus> )

### **Αναγνώριση μαθημάτων λόγω μετεγγραφής ή φοίτησης Erasmus**

1. Σε όσους μετεγγράφονται από άλλα ΑΕΙ η Συνέλευση του Τμήματος αναγνωρίζει ως επιτυχώς εξετασθέντα τα μαθήματα, στα οποία ο/ μετεγγραφόμενος/η έχει εξετασθεί επιτυχώς στο ΑΕΙ ή στη Σχολή ή Τμήμα, από τα οποία προέρχεται, εφόσον τα μαθήματα αυτά ανήκουν στο ίδιο ή παρόμοιο γνωστικό αντικείμενο με μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα υποδοχής του Παντείου. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και οι αντίστοιχες αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Τμήματος που υποδέχεται τον/την μετεγγραφόμενο/η φοιτητή/τρια.
2. Σε όσους έχουν παρακολουθήσει διεθνή ή ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων του Πανεπιστημίου αναγνωρίζονται υποχρεωτικώς ως χρόνος πραγματικής φοίτησης ο χρόνος παρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος και η αντίστοιχη βαθμολογία, η οποία μετατρέπεται στη βαθμολογική κλίμακα που ισχύει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, σύμφωνα με τη σχετική εκπαιδευτική συμφωνία και το πιστοποιητικό

αναλυτικής βαθμολογίας που προβλέπονται από τις διατάξεις της ΥΑ Φ5/89656/Β3/2007 (ΦΕΚ Β' 1466) «Εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων».

3. Η βαθμολογία μαθημάτων σε αλλοδαπά ΑΕΙ πρέπει να αποδεικνύεται με πρωτότυπο επίσημο έγγραφο του αλλοδαπού ΑΕΙ, το οποίο φέρει τη σχετική βεβαίωση (Apostille) που προβλέπεται από τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της υπουργικής απόφασης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

### **Πρακτική Άσκηση<sup>2</sup>**

Η Πρακτική Άσκηση του/της φοιτητή/τριας, όταν δεν είναι υποχρεωτική, θεωρείται μάθημα ελεύθερης επιλογής με τα αντίστοιχα ECTS, έχει διάρκεια τριών (3) μηνών και στοχεύει στην αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ του Ιδρύματος και του παραγωγικού ιστού της χώρας για να διευκολύνεται η ένταξη των φοιτητών/τριών στην αγορά εργασίας. Η Πρακτική Άσκηση προσφέρει στους φοιτητές/τριες την δυνατότητα να αξιοποιούν σε επαγγελματικό επίπεδο τις γνώσεις που λαμβάνουν στο Πανεπιστήμιο, να αποκτούν νέες δεξιότητες και να αναπτύσσουν κριτήρια για την προσωπική τους επαγγελματική πορεία. Κατά τη διάρκεια της εργασίας τους σε φορέα εγγεγραμμένο στον 'ΑΤΛΑΝΤΑ' διαθέτουν ασφάλιση και λαμβάνουν την προβλεπόμενη αμοιβή. Οι συμμετέχοντες/ουσες λαμβάνουν βεβαίωση της συμμετοχής τους από τον 'ΑΤΛΑΝΤΑ', μόλις ολοκληρωθεί η Πρακτική Άσκηση. Για αναλυτικότερη ενημέρωση σχετικά με την πρακτική άσκηση, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να προστρέχουν στον κανονισμό του ιδρύματος.

#### **1.2.14.2 Πρακτική άσκηση φοιτητών/τριών στο εξωτερικό**

Παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα ERASMUS, συμμετέχοντας σ' έναν φορέα του εξωτερικού της επιλογής του/της φοιτητή/τριας και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει το πρόγραμμα.

Δικαιούνται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα:

- Φοιτητές/τριες από το 3ο έτος σπουδών,
- Φοιτητές/τριες που έχουν περάσει το 70% των υποχρεωτικών μαθημάτων του 1ου και 2ου έτους, δηλαδή δεκαεπτά (17) υποχρεωτικά μαθήματα,

<sup>2</sup> Βλέπε Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής (παράρτημα Β4.3)

- Φοιτητές/τριες που έχουν συμπληρώσει χρόνο σπουδών μεγαλύτερο από το μισό πέραν του υποχρεωτικού χρόνου φοίτησης (οκτώ συν τέσσερα (8+4) εξάμηνα) και έχουν συγκεντρώσει περισσότερο από το μισό του συνόλου των ΔΜ που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, χωρίς να υπολογίζονται σε αυτές οι ΔΜ της υποχρεωτικής ξένης γλώσσας.

Για περισσότερες πληροφορίες οι φοιτητές/τριες να απευθύνονται στο Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης του Παντείου Πανεπιστημίου.

### **1.2.15 Πρακτική άσκηση φοιτητών/τριών στο εσωτερικό**

Το πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης για το σύνολο των φοιτητών/τριών είναι τρίμηνης διάρκειας και πραγματοποιείται στο πλαίσιο των ακαδημαϊκών εξαμήνων, χειμερινού και εαρινού. Η πρακτική άσκηση αποτελεί μάθημα επιλογής, χωρίς βαθμολογία, με πιστωτικές μονάδες που υπολογίζονται πέραν αυτών που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Οι προϋποθέσεις για να δηλώσουν οι φοιτητές/τριες την πρακτική τους άσκηση ανακοινώνονται με την έναρξη του νέου ακαδημαϊκού έτους από τον/την υπεύθυνο/η καθηγητή/τρια του προγράμματος.

Πρακτική άσκηση χειμερινού εξαμήνου Κ.Μ. 510600

Πρακτική άσκηση εαρινού εξαμήνου Κ.Μ. 510601

**Προσοχή:** Η πρακτική άσκηση δεν δηλώνεται στην εφαρμογή δήλωσης μαθημάτων του εξαμήνου αλλά στη Γραμματεία της Πρακτικής Άσκησης. Επίσης θα πρέπει να προσέχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν κάνει την Πρακτική τους Άσκηση, ότι αυτή εμφανίζεται στο σύνολο των επιτυχημένων μαθημάτων επιλογής της αναλυτικής βαθμολογίας τους αλλά δεν υπολογίζεται στο σύνολο των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου.

### **1.2.16 Διδασκαλία και έρευνα**

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται να επιλέγουν μαθήματα αυτενέργειας αλλά και

εργασίες διδασκόμενων μαθημάτων. Οι εκπαιδευτικές αυτές δράσεις προϋποθέτουν επίβλεψη των εργασιών των φοιτητών/τριών από τους/τις διδάσκοντες/ουσες, οι οποίοι/ες διεκπεραιώνουν έναν συμβουλευτικό-καθοδηγητικό ρόλο, ενώ οι φοιτητές/τριες μούονται στην ερευνητική διαδικασία. Επιτυγχάνεται έτσι η ενότητα διδασκαλίας και έρευνας, που αποτελούν τις δύο αλληλένδετες βασικές λειτουργίες του Πανεπιστημίου. Οι βοηθητικές υποδομές προς αυτή την κατεύθυνση είναι πέραν της βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου, η βιβλιοθήκη του Εργαστηρίου Σπουδών Φύλου και το αναγνωστήριο του Εργαστηρίου Κοινωνικής Πολιτικής. Το τελευταίο διαθέτει επίσης γραφεία μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών/τριών, ενώ διοργανώνει θερινά σχολεία και συνέδρια. Τέλος, η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών/τριών συμπληρώνεται από την ενθάρρυνση και στήριξη της συμμετοχής τους στον θεσμό της Πρακτικής Άσκησης.

### **I.3 Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ**

#### **I.3.1 Η εγγραφή φοιτητών/τριών στο Τμήμα**

Η φοίτηση στο Τμήμα αρχίζει με την αρχική εγγραφή του/της φοιτητή/τριας. Η εγγραφή των πρωτοεισαγομένων φοιτητών/τριών γίνεται στην αρχή του Χειμερινού Εξαμήνου (ΧΕ) σε ημερομηνίες που ανακοινώνει το Υπουργείο Παιδείας για όλα τα Α.Ε.Ι. από τον ημερήσιο τύπο. Η εγγραφή συνοδεύεται από την κατάθεση των δικαιολογητικών που ορίζουν ο νόμος και το Πανεπιστήμιο.

Οι εγγραφές φοιτητών/τριών που ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες (π.χ. πτυχιούχοι άλλων Α.Ε.Ι., κατατάξεις με απόφαση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. κ.λπ.), γίνονται όπως ο νόμος ορίζει. Η εγγραφή τους θεωρείται ότι έχει γίνει από την αρχή του ακαδημαϊκού έτους και έχουν το δικαίωμα να προσέλθουν στις εξετάσεις του ΧΕ, με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή τους έχει ολοκληρωθεί μέχρι την έναρξη των εξετάσεων του ΧΕ. Προϋπόθεση επίσης αποτελεί η δήλωση των μαθημάτων. Σε άλλη περίπτωση εξετάζονται στα μαθήματα του ΧΕ τον Σεπτέμβριο του ημερολογιακού έτους που εγγράφονται. Το αντίστοιχο ισχύει και εάν η προθεσμία εγγραφής των φοιτητών/τριών των ειδικών κατηγοριών τελειώνει στη διάρκεια του Εαρινού Εξαμήνου (ΕΕ). Οι εγγραφές των φοιτητών/τριών που υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες γίνονται με τις

προϋποθέσεις (κατατακτήριες εξετάσεις, απόφαση του Τμήματος κ.λπ.) και με την κατάθεση των δικαιολογητικών που προβλέπουν ο νόμος πλαίσιο και το Πανεπιστήμιο.

### **1.3.2 Η πρώτη δήλωση επιλογής μαθημάτων και η δήλωση επαναλαμβανόμενων μαθημάτων**

Οι φοιτητές/τριες εγγράφονται σε κάθε εξάμηνο δηλώνοντας ηλεκτρονικά τα μαθήματα που επιλέγουν στις ημερομηνίες που ορίζονται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο. Η δήλωση μαθημάτων υποβάλλεται με τους περιορισμούς που ισχύουν για τα προαπαιτούμενα και για τα εξαρτώμενα μαθήματα. Οι φοιτητές/τριες που αμέλησαν ή δεν υπέβαλαν επιτυχώς ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων δεν γίνονται δεκτοί στις εξετάσεις του αντίστοιχου εξαμήνου ούτε της επαναληπτικής του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια προσέλθει και εξετασθεί, τότε ο βαθμός τού μη δηλωθέντος μαθήματος ακυρώνεται.

Ο/η φοιτητής/τρια που επαναλαμβάνει διδασκόμενο μάθημα ΥΠ ή ΕΠ, ύστερα από αποτυχία του/της σε προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος, υποβάλλει Δήλωση Επαναλαμβανόμενων Μαθημάτων (ΔΕΜ). Στο δεύτερο και τρίτο έτος των σπουδών, από την αρχική εγγραφή του/της, ο/η φοιτητής/τρια δικαιούται να δηλώσει μέχρι πέντε (5) επαναλαμβανόμενα μαθήματα κατά εξάμηνο. Στο τέταρτο έτος των σπουδών του, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να δηλώσει μέχρι οχτώ (8) επαναλαμβανόμενα μαθήματα. Μετά την ολοκλήρωση του Η' εξαμήνου σπουδών, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί ελεύθερα να δηλώσει επαναλαμβανόμενα μαθήματα, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά δεν θα ξεπερνούν το 50% του συνολικού αριθμού των μαθημάτων που προσφέρονται στο αντίστοιχο εξάμηνο.

Μαθήματα επιλογής που δηλώνονται από ελάχιστο αριθμό φοιτητών/τριών είναι δυνατόν να μη διδαχθούν, βάσει των αποφάσεων της Συνέλευσης. Οι φοιτητές/τριες που το δήλωσαν μπορούν να υποβάλουν νέα δήλωση εγγραφής σε άλλο μάθημα επιλογής, έστω και εκτός της καθορισμένης προθεσμίας.

### **1.3.3 Φοιτητές/τριες ειδικών κατηγοριών**

Φοιτητές/τριες ειδικών κατηγοριών θεωρούνται όσοι/ες εγγράφονται στο Τμήμα με διαδικασίες άλλες από τις ετήσιες πανελλαδικές εξετάσεις, αφού έχουν προηγουμένως πραγματοποιήσει σπουδές σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του εσωτερικού ή του

εξωτερικού (π.χ. πτυχιούχοι εγγραφόμενοι ύστερα από κατατακτήριες εξετάσεις, μετεγγραφόμενοι από Α.Ε.Ι. του εσωτερικού ή του εξωτερικού, κατατασσόμενοι με απόφαση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).

### **Κατατακτήριες εξετάσεις**

Η επιλογή των υποψηφίων για κατάταξη πτυχιούχων γίνεται αποκλειστικά με κατατακτήριες εξετάσεις με θέματα ανάπτυξης σε τρία μαθήματα, που ορίζει κάθε χρόνο η Συνέλευση του Τμήματος, μέχρι 30 Απριλίου του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους και αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος. Στην επιλογή των υποψηφίων με εξετάσεις πρέπει να διασφαλίζεται η διαφάνεια και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Η κατάταξη των πτυχιούχων πραγματοποιείται από την Επιτροπή Κατατάξεων η οποία είναι επταμελής και συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Επιτροπή αποτελείται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος του Πανεπιστημίου και από έξι (6) καθηγητές/τριες, ως μέλη. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να είναι του ίδιου Τμήματος και ανά δύο να διδάσκουν το γνωστικό αντικείμενο κάθε εξεταζόμενου μαθήματος ή συγγενές γνωστικό αντικείμενο. Σε περίπτωση έλλειψης μέλους ή μελών, είναι δυνατός ο ορισμός μέλους ή μελών της Επιτροπής από άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου, που διδάσκουν το ίδιο ή συγγενές γνωστικό αντικείμενο.

Οι κατατακτήριες εξετάσεις γίνονται το πρώτο εικοσαήμερο του Δεκεμβρίου. Δεν επιτρέπεται επιλογή υποψηφίων που ισοβαθούν με τον τελευταίο κατατασσόμενο στο Τμήμα υποδοχής ως υπεράριθμων. Υπέρβαση του ποσοστού των κατατάξεων δεν επιτρέπεται. Θέσεις εισακτέων που μένουν κενές κατά τις κατατακτήριες εξετάσεις δεν καλύπτονται από υποψηφίους που δεν έχουν λάβει προβιβάσιμο βαθμό και στα τρία μαθήματα.

Οι επιτυχόντες στις κατατακτήριες εξετάσεις κατατάσσονται στο πρώτο εξάμηνο. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος υποδοχής οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος αυτού που διδάχθηκαν πλήρως στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Με την ίδια απόφαση, οι κατατασσόμενοι υποχρεώνονται να εξετασθούν σε μαθήματα, τα οποία σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών κρίνεται ότι δεν διδάχθηκαν πλήρως στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Σε κάθε περίπτωση οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν για την κατάταξη

τους, εφόσον τα μαθήματα αυτά αντιστοιχούν σε μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

#### **1.3.4 Διδακτικά Συγγράμματα – Πανεπιστημιακές Παραδόσεις – Syllabus**

1. Όλοι οι ενεργοί προπτυχιακοί φοιτητές/τριες του Ιδρύματος δικαιούνται να επιλέγουν και να προμηθεύονται δωρεάν αριθμό διδακτικών συγγραμμάτων ίσο με τον συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και σε κάθε περίπτωση ένα (1) σύγγραμμα ανά μάθημα, μέσω του πληροφοριακού συστήματος ΕΥΔΟΞΟΣ. Διδακτικό σύγγραμμα θεωρείται κάθε έντυπο ή ηλεκτρονικό βιβλίο, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών βιβλίων ελεύθερης πρόσβασης. Οι διδάσκοντες/ουσες καλούνται να προτείνουν περισσότερα του ενός συγγράμματα.
2. Οι Πανεπιστημιακές Παραδόσεις των διδασκόντων/ουσών αναρτώνται στην παντειακή ηλεκτρονική βιβλιοθήκη 'ΠΑΝΔΗΜΟΣ' και στο e-class, μαζί με κάθε είδους επιβοηθητικό για τους/τις φοιτητές/τριες υλικό, σύμφωνα με τους κανόνες της πνευματικής ιδιοκτησίας.
3. Για κάθε μάθημα, ο/η διδάσκων/ουσα αναρτά υποχρεωτικώς syllabus στο e-class, με αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις διδακτικές ενότητες του μαθήματος ανά διδακτική εβδομάδα, σχεδιαγράμματα για την ύλη κάθε εβδομαδιαίας διάλεξης, βιβλιογραφία ελληνική και ενδεχομένως βασική αλλοδαπή, και κάθε άλλη πληροφορία που υποβοηθεί τον/την φοιτητή/τρια στην προετοιμασία και την παρακολούθηση του μαθήματος. Το αντίστοιχο ισχύει για τα σεμινάρια, τα φροντιστήρια, τη συγγραφή εργασίας.

#### **1.3.5 Φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες / Κινητικότητα Φοιτητών/τριών**

1. Φοιτητές/τριες που προέρχονται από άλλα ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ευρωπαϊκών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Οι φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ευθύνες που έχουν οι



φοιτητές/τριες του Παντείου Πανεπιστημίου για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους σε αυτό, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.

2. Οι φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες δεν έχουν δικαίωμα κατάταξης ή απόκτησης τίτλου σπουδών από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, εκτός αν το πρόγραμμα συνεργασίας, στο πλαίσιο του οποίου διακινούνται, προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης κοινού τίτλου σπουδών από τα συνεργαζόμενα ΑΕΙ.

3. Για τους φοιτητές/τριες ελληνικών ΑΕΙ που φιλοξενούνται στο Πάντειο, ο χρόνος φοίτησης, η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων οι πιστωτικές μονάδες (ECTS), και η βαθμολογία τους σε μαθήματα του Παντείου λαμβάνονται υπόψη, μεταφέρονται και θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκαν στο ΑΕΙ προέλευσης, εφόσον τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.

Για την εγγραφή φιλοξενούμενου/ης φοιτητή/τριας απαιτείται έγγραφο του ΑΕΙ προέλευσης όπου αναφέρονται: (α) το ΔΠΣ στο οποίο μετέχει ο/η φοιτητής/τρια, (β) η έγκριση του Πανεπιστημίου για το πρόγραμμα σπουδών που θα ακολουθήσει ο/η φιλοξενούμενος/η φοιτητής/τρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, (γ) η διαβεβαίωση ότι ο χρόνος και το πρόγραμμα σπουδών του/της φοιτητή/τριας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο θα αναγνωρισθεί πλήρως και θα αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών του/της στο ΑΕΙ προέλευσης και (δ) η βεβαίωση ότι ο/η φιλοξενούμενος/η φοιτητής/τρια δεν έχει ήδη παρακολουθήσει και εξετασθεί χωρίς επιτυχία στο ΑΕΙ προέλευσης ή σε άλλο ΑΕΙ τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών που θα παρακολουθήσει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Στην περίπτωση της εγγραφής του/της ελευθέρως διακινούμενου/νης φοιτητή/τριας, απαιτείται η άδεια της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η κατάθεση των δικαιολογητικών εγγραφής του/της φιλοξενούμενου/ης φοιτητή/τριας γίνεται στο γραφείο του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εγγραφή του/της φιλοξενούμενου/ης φοιτητή/τριας στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής γίνεται με βάση παραπεμπτικό σημείωμα που εκδίδει το γραφείο αυτό και μετά από απόφαση του Τμήματος.

Ο/Η φιλοξενούμενος/η φοιτητής/τρια δε δικαιούται να επαναλάβει μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα που παρακολούθησε χωρίς επιτυχία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Με τη λήξη του προγράμματος σπουδών, η Γραμματεία του Τμήματος εγγραφής του/της φιλοξενούμενου/ης φοιτητή/τριας τού/τής χορηγεί βεβαίωση όπου εμφανίζονται: (α) ο χρόνος σπουδών του/της στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, (β) το πρόγραμμα σπουδών που παρακολούθησε και η κατά μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα επίδοσή του και οι ECTS που αντιστοιχούν. Αντίγραφο της βεβαίωσης αυτής κατατίθεται στο γραφείο του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

### **1.3.6 Ακροατές φοιτητές/τριες**

Τα μαθήματα του Τμήματος μπορούν να παρακολουθήσουν ως ακροατές/τριες άτομα που έχουν γίνει δεκτά με την ιδιότητα αυτή, ύστερα από σχετική αίτησή τους, με άδεια της Συνέλευσης του Τμήματος. Στους ακροατές/τριες μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης μαθήματος εφόσον το ζητήσουν και εφόσον η παρακολούθηση πιστοποιείται από τις ανάλογες παρουσίες του/της ακροατή/τριας που βεβαιώνονται σε κάθε παράδοση ενυπόγραφα από τον/την διδάσκοντα/ουσα του μαθήματος. Οι ακροατές/τριες δεν εξετάζονται και δε βαθμολογούνται. Το πιστοποιητικό παρακολούθησης δεν αποτελεί τίτλο ακαδημαϊκού περιεχομένου ούτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ακαδημαϊκούς σκοπούς.

### **1.3.7 Τελειόφοιτοι φοιτητές/τριες**

Τελειόφοιτοι είναι: (α) οι φοιτητές/τριες του Ζ' και του Η' εξαμήνου κανονικής φοίτησης και (β) οι φοιτητές/τριες που συμπλήρωσαν 8 εξάμηνα φοίτησης από την αρχική εγγραφή τους χωρίς να έχουν συμπληρώσει τα απαιτούμενα ECTS ή κάποια άλλη από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Μέχρι την αποφοίτησή τους οι τελειόφοιτοι παραμένουν εγγεγραμμένοι στο 9ο εξάμηνο φοίτησης.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη που ακολουθούν το ακαδημαϊκό έτος στο οποίο συμπληρώθηκε η υποχρεωτική τους φοίτηση, οι τελειόφοιτοι δικαιούνται να δηλώσουν σε κάθε ΧΕ ή ΕΕ όσα επαναλαμβανόμενα μαθήματα επιθυμούν, υπό τον όρο ότι το σύνολο των μαθημάτων που

δηλώνονται κάθε φορά δεν θα υπερβαίνει το 50% του συνόλου των μαθημάτων που διδάσκονται στο ίδιο εξάμηνο.

### **Ι.3.8 Φοιτητική ιδιότητα – Μερική φοίτηση - Αναστολή φοίτησης**

1. Η ιδιότητα του/της φοιτητή/τριας αποκτάται με την εγγραφή του/της στο Πανεπιστήμιο και παύει με τη λήψη του αντίστοιχου πτυχίου ή τη διαγραφή του/της στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.
2. Οι φοιτητές/τριες που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές/τριες μερικής φοίτησης, ύστερα από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις, η διαδικασία και η εφαρμογή του προηγούμενου εδάφιου ορίζονται στον Οργανισμό του Ιδρύματος, καθώς και τις ειδικότερες προϋποθέσεις και τη διαδικασία διευκόλυνσης της φοίτησης των φοιτητών/τριών με αναπηρία.
3. Οι φοιτητές/τριες μπορούν, ύστερα από αίτησή τους προς την Κοσμητεία της Σχολής τους, να διακόψουν τη φοίτησή τους. Η φοιτητική ιδιότητα διακόπτεται προσωρινά κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης. Η αίτηση κατατίθεται πριν την έναρξη του εξαμήνου για το οποίο ζητείται η έναρξη της διακοπής. Ο/η φοιτητής/τρια κατά τα τέσσερα έτη του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών μπορεί να ζητήσει διακοπή φοίτησης για ζυγό αριθμό εξαμήνων, λόγω της αλληλουχίας των μαθημάτων, ενώ μετά την πάροδο των τεσσάρων χρόνων φοίτησής του/της, δύναται να ζητήσει διακοπή φοίτησης για μονό ή ζυγό αριθμό εξαμήνων. Σε κάθε περίπτωση, η διακοπή φοίτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας.

### **Ι.3.9 Δικαιώματα και ευθύνες φοιτητών/τριών**

1. Οι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές/τριες είναι μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας του Παντείου. Βασικά δικαιώματα των φοιτητών/τριών είναι το δικαίωμα στη γνώση, η ελευθερία της έρευνας και η ελεύθερη έκφραση των ιδεών στο

πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ακαδημαϊκής δεοντολογίας. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να ανήκουν σε φοιτητικούς συλλόγους, στους οποίους διατίθενται συγκεκριμένοι χώροι του Ιδρύματος. Για την πραγματοποίηση φοιτητικών εκδηλώσεων σε χώρους του Ιδρύματος, απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Συγκλήτου ή του Πρυτανικού Συμβουλίου.

2. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν τα ακόλουθα δικαιώματα:

α) Να έχουν πρόσβαση στα στοιχεία του ατομικού τους φακέλου που τηρούν η Γραμματεία του Τμήματος σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

β) Να εξυπηρετούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος. Οι φοιτητές/τριες ζητούν με αίτηση που καταθέτουν, στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Φοιτητών (ΚΕΦΟΙ) ή στη Γραμματεία του Τμήματος, πιστοποιητικά, αναλυτικές βαθμολογίες κλπ., ή υποβάλλουν άλλα αιτήματα, η απάντηση επί των οποίων οφείλεται να δίνεται σε εύλογο χρόνο.

γ) Να συνεργάζονται με το διδακτικό, ερευνητικό, και διοικητικό προσωπικό του Τμήματος στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών τους αναγκών και υποχρεώσεων, στις ημέρες και ώρες που ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Μπορούν, επίσης, να απευθύνονται στον/στην Πρόεδρο του Τμήματος και στον/στην Κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Επιστημών για θέματα της αρμοδιότητάς τους.

δ) Να συμμετέχουν ενεργά δια των νομίμως εκλεγμένων εκπροσώπων τους στις διοικητικές δραστηριότητες των συλλογικών οργάνων του Τμήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Επίσης, δικαιούνται να ενημερώνονται σχετικά με τα εκπαιδευτικά, ερευνητικά και διοικητικά θέματα του Ιδρύματος που τους αφορούν, μέσω των εκπροσώπων τους.

ε) Να έχουν δικαίωμα πρόσβασης στο γραπτό που παρέδωσαν στις εξετάσεις.

στ) Το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για την άσκηση των δικαιωμάτων των φοιτητών/τριών με Αναπηρία (ΦμεΑ) και την ισότιμη ένταξή τους στο Πανεπιστήμιο. Ειδικότερα, μεριμνά για τη λήψη μέτρων που διασφαλίζουν την πρόσβαση στους χώρους του Ιδρύματος, εξασφαλίζει την αναγκαία υποδομή και υποστήριξη, καθώς και τις αναγκαίες συνθήκες για την απρόσκοπτη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και τις εξετάσεις. Τα θέματα εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή μαθησιακές δυσκολίες ρυθμίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις διεθνείς καλές πρακτικές. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου παρέχει στους εντυπο-αναπήρους ειδικές υπηρεσίες πρόσβασης στο διδακτικό υλικό μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας AMELib.

ζ) Να συμμετέχουν σε αμειβόμενες δραστηριότητες του Τμήματος και του Πανεπιστημίου, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζουν σχετικές διατάξεις του νόμου.

η) Να ζητούν με αναφορά τους στον Συνήγορο του Φοιτητή, ή στην Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τη διαλεύκανση υπόθεσης σχετικά με την κατά την άποψή τους μη τήρηση των διατάξεων του νόμου ή του Κανονισμού ή του Κώδικα Δεοντολογίας του Ιδρύματος, ή να καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση, ηθική ή σεξουαλική παρενόχληση.

θ) Να συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών (Erasmus+ studies, Erasmus+ placement), σύμφωνα με τα κριτήρια και τη διαδικασία που ορίζει το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

ι) Να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, υπό τις προϋποθέσεις και τους όρους του Κανονισμού Λειτουργίας της.

ια) Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες δικαιούνται δωρεάν συγγράμματα και λοιπά βοηθήματα σύμφωνα με τις διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας.

ιβ) Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται κοινωνικές παροχές σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, όπως αναλύονται στα σχετικά άρθρα του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος.

ιγ) Οι φοιτητές/τριες έχουν δικαίωμα στη χρήση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού του Ιδρύματος για τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Κατά τη χρήση αυτή οφείλουν να σέβονται και να προστατεύουν τους χώρους του Ιδρύματος.

ιδ) Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να αξιολογούν το διδακτικό έργο των διδασκόντων/ουσών.

ιε) Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να καταθέσουν παράπονα σύμφωνα με τη διαδικασία παραπόνων όπως ορίζεται μέσα στον κανονισμό.

ιστ) Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να ζητούν αναβαθμολόγηση μαθήματος σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις που ορίζει ο παρών κανονισμός.

3. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν τις ακόλουθες ευθύνες:

α) Να γνωρίζουν και να τηρούν τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, του Εσωτερικού Κανονισμού και του Οργανισμού του Ιδρύματος.

β) Να τηρούν την ακαδημαϊκή δεοντολογία και τις αρχές ακαδημαϊκού ήθους.

γ) Να σέβονται και να προστατεύουν τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό του Πανεπιστημίου.

δ) Να είναι ενημερωμένοι για το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο, τον Οδηγό Σπουδών και το Πρόγραμμα Σπουδών και να δηλώνουν εμπροθέσμως τα μαθήματά τους.

ε) Να επιδεικνύουν τη φοιτητική τους ταυτότητα όταν τους ζητείται από μέλος του διδακτικού προσωπικού, του διοικητικού προσωπικού και του προσωπικού φύλαξης.

στ) Να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Ιδρύματος.

ζ) Να προβάλλουν και να προάγουν το Τμήμα με τις ακαδημαϊκές, πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητές τους.

4. Οι φοιτητές/τριες που προέρχονται από άλλα ΑΕΙ της ημεδαπής ή άλλα ομοταγή Ιδρύματα της αλλοδαπής και εγγράφονται στο Τμήμα ως φιλοξενούμενοι φοιτητές/τριες, έχουν τα ίδια δικαιώματα και ευθύνες με τους κανονικούς φοιτητές/τριες για όσο διαρκεί η φοίτησή τους στο Τμήμα.

### **1.3.10 Σύμβουλοι Σπουδών**

1. Η Συνέλευση Τμήματος κάθε Σεπτέμβριο αναθέτει καθήκοντα Ακαδημαϊκών Συμβούλων, για τα δύο επόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα μέλη της Επιτροπής Σπουδών του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, με δυνατότητα απαλλαγής από άλλα διδακτικά ή διοικητικά καθήκοντα. Η ανάθεση γίνεται με βάση την αλφαβητική σειρά των επιθέτων των φοιτητών/τριών ανά μέλος/σύμβουλο και αναρτάται στην Ιστοσελίδα του Τμήματος με τα πλήρη στοιχεία του συμβούλου.

2. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να απευθύνονται καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους στο Τμήμα στους Συμβούλους Σπουδών από το πρώτο έτος, οι οποίοι τους ενημερώνουν και τους συμβουλεύουν για τις σπουδές τους σε αυτό, αλλά και για τις δυνατότητες που υπάρχουν μετά από την ολοκλήρωση αυτών, όπως λ.χ. για μεταπτυχιακές σπουδές ή και για την επαγγελματική σταδιοδρομία. Για περαιτέρω εξειδικευμένες συμβουλές, οι Σύμβουλοι Σπουδών δύνανται να ανακατευθύνουν τους φοιτητές/τριες στους διδάσκοντες/ουσες των μαθημάτων του Τμήματος, ενώ όλα τα σχετικά ζητήματα δύνανται να συζητούνται, μετά από εισήγηση των Συμβούλων Σπουδών, στη Συνέλευση του Τμήματος.

3. Τα Μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και το λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό, το διοικητικό προσωπικό, οι Διευθυντές των Εργαστηρίων, ο/η Πρόεδρος του Τμήματος, καθώς και οι

αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος συνεργάζονται και υποστηρίζουν τους Συμβούλους Σπουδών στο έργο τους, ενώ λαμβάνουν υπόψη πληροφορίες, παρατηρήσεις, υποδείξεις και αιτήσεις τους, για τυχόν ελλείψεις και δυσλειτουργίες που δημιουργούν προβλήματα στους φοιτητές/τριες και τυχόν προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

4. Για τις λοιπές υποχρεώσεις των συμβούλων ακολουθείται ο Οργανισμός του Ιδρύματος.

### **I.3.11 Διαδικασία Παραπόνων και Ενστάσεων**

Ο/η φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα να υποβάλει τα παράπονά του, που έχουν εμφανιστεί κατά τη διάρκεια της φοίτησής του, στον/στην Πρόεδρο του Τμήματος συμπληρώνοντας και υποβάλλοντας τη φόρμα παραπόνων (Παράρτημα ΙΙ). Ο/Η Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει ένα ραντεβού στον/στην φοιτητή/φοιτήτρια, όπου κατά τη διάρκειά του επιχειρεί να επιλύσει το πρόβλημα που έχει παρουσιαστεί. Εφόσον το πρόβλημα έχει λυθεί, γίνεται απλή καταγραφή του προβλήματος. Στην περίπτωση που ο/η Πρόεδρος κρίνει ότι πρόκειται για σοβαρό πρόβλημα, φέρνει το θέμα προς συζήτηση στη Συνέλευση του Τμήματος, το οποίο επιλύεται με τη μορφή απόφασης Συνέλευσης.

## **I.4 ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ**

### **I.4.1 Οι προϋποθέσεις λήψης πτυχίου και συμπληρώματος διπλώματος**

Για τη λήψη πτυχίου και του αντίστοιχου συμπληρώματος διπλώματος του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής απαιτείται:

Ο/Η φοιτητής/τρια να έχει συμπληρώσει οκτώ εξάμηνα φοίτησης από την αρχική του/της εγγραφή. Δεν θεωρείται εξάμηνο φοίτησης το εξάμηνο στο οποίο ο/η φοιτητή/τρια δεν υπέβαλε δήλωση εγγραφής ή επιλογής μαθημάτων ή δήλωση επαναλαμβανόμενων μαθημάτων.

**Οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες από το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991 έως και το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 αποφοιτούν αφού συγκεντρώσουν εκατόν πενήντα (150) ΔΜ, από τις οποίες**

**οι εβδομήντα οκτώ (78) θα είναι από 26 ΥΠ μαθήματα και οι εβδομήντα δύο (72) από 24 ΕΠ μαθήματα (ή 21 ΕΠ και πτυχιακή εργασία).**

Για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται κατ' ελάχιστο 48 μαθήματα και 150 ΔΜ. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος λαμβάνουν, επομένως, πτυχίο είτε με τη συμπλήρωση 48 μαθημάτων συμπεριλαμβανομένης της πτυχιακής εργασίας [σύνολο διδακτικών μονάδων:  $(47 \times 3) + 9 = 150$ ] είτε με τη συμπλήρωση 50 μαθημάτων (σύνολο διδακτικών μονάδων:  $50 \times 3 = 150$ ) άνευ πτυχιακής εργασίας. Κατά συνέπεια, ο βαθμός της πτυχιακής εργασίας δεν θα πολλαπλασιάζεται επί τρία, αφού λογίζεται ως ένα μάθημα.

**Οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 και στο εξής αποφοιτούν αφού συγκεντρώσουν 240 ακαδημαϊκές μονάδες του συστήματος ECTS, από τις οποίες οι εκατό δύο (102) αντιστοιχούν στα δεκαεπτά (17) υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ), οι τριανταέξι (36) σε τρία (3) σεμινάρια (ΣΕΜ) και οι εκατό δύο (102) σε μαθήματα επιλογής (ΕΠ) και (προαιρετικά) εκπόνηση πτυχιακής εργασίας (18 ECTS). Για τη λήψη του πτυχίου των πρωτοετών φοιτητών/τριών από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 και στο εξής απαιτούνται τριάντα πέντε έως τριάντα επτά (35-37) μαθήματα.**

Η ανώτατη διάρκεια φοίτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, προσαυξανόμενο κατά 100%. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου και πλήρως αιτιολογημένη εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος η παράταση της ανώτατης διάρκειας φοίτησης του/της αιτούντος/αιτούσας κατά δύο (2) εξάμηνα. Οι φοιτητές/τριες έχουν το δικαίωμα να διακόψουν με έγγραφη αίτησή τους τις σπουδές τους για όσα εξάμηνα επιθυμούν και πάντως όχι περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου. Τα εξάμηνα αυτά δεν προσμετρώνται στην ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Μετά την πάροδο της ανώτατης διάρκειας φοίτησης ο/η φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει απολέσει αυτοδικαίως τη φοιτητική ιδιότητα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου είναι ο/η φοιτητής/τρια να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε μία από τις κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά), εφόσον δεν του/της έχει χορηγηθεί ισοτιμία ή επάρκεια για μία από τις γλώσσες αυτές από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου.



Το συμπλήρωμα Διπλώματος θα δίνεται μετά από σχετική αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης στη Γραμματεία του Τμήματος.

#### **1.4.2 Εξετάσεις, Ενστάσεις, Αναβαθμολόγηση**

##### **Πρόγραμμα εξετάσεων**

1. Η εξέταση των μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζει το Τμήμα υπό την ευθύνη του/της Προέδρου του Τμήματος κατά τα ειδικότερα οριζόμενα από τον Κανονισμό του Τμήματος. Το πρόγραμμα εξετάσεων αναρτάται στον ιστότοπο του Τμήματος τουλάχιστον τρεις (3) εβδομάδες πριν από την έναρξη των εξετάσεων. Ο/η Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει προς τούτο μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., ή μέλος της Γραμματείας του Τμήματος, για το πρόγραμμα εξετάσεων σε συνεννόηση με το Τμήμα Σπουδών και τη Μηχανοργάνωση για την κοινή χρήση των χώρων.
2. Αν ο/η φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) συνεχόμενες φορές σε ένα μάθημα, με απόφαση του/της Κοσμήτορα εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του/της, από τριμελή Επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο ή και καθηγητές/τριες άλλων Σχολών, αν δεν υπάρχουν τέτοιοι καθηγητές/τριες στην οικεία Σχολή, που ορίζονται από τον/την Κοσμήτορα. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η διδάσκων/ουσα του μαθήματος. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια συνεχίζει τη φοίτησή του/της και επανεξετάζεται στο συγκεκριμένο μάθημα από τον/την διδάσκοντα/ουσα το μάθημα.
3. Η εξεταστέα ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει την ύλη που έχει ανακοινωθεί στους φοιτητές/τριες από την αρχή και κατά τη διάρκεια του εξαμήνου σε συνδυασμό και με τις πιθανές διευκρινίσεις ή τροποποιήσεις που επιφέρει ο/η διδάσκων/ουσα.
4. Συνιστάται Επιτροπή Εξετάσεων από τρία μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. εκ των οποίων ο ένας είναι ο/η εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος που επιλέγονται για μια διετία από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η θητεία της Επιτροπής μπορεί να ανανεώνεται. Έργο της Επιτροπής Εξετάσεων είναι η ρύθμιση όλων των θεμάτων που έχουν σχέση με την καλή οργάνωση και διεξαγωγή των εξετάσεων (πρόγραμμα εξετάσεων, αίθουσες, επιτηρητές, διάρκεια εξετάσεων, σειρές θεμάτων, ανωμαλίες κατά τις εξετάσεις λόγω κακού προγραμματισμού, αντιγραφές και παρόμοια).

5. Κάθε μάθημα εξετάζεται στο τέλος του εξαμήνου στο οποίο διδάχθηκε και επιπλέον στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Η εξεταστέα ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει την ύλη που έχει ανακοινωθεί στους φοιτητές/τριες από την αρχή και κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, σε συνδυασμό με τις πιθανές διευκρινίσεις ή τροποποιήσεις που επιφέρει ο/η διδάσκων/ουσα. Οι εξετάσεις διενεργούνται γραπτώς ή προφορικώς, κατά την κρίση του/της διδάσκοντα/ουσας. Ο/η Πρόεδρος και η Γραμματεία του Τμήματος έχουν την ευθύνη του συντονισμού των εξετάσεων από την άποψη καθορισμού των αιθουσών, στις οποίες θα διεξαχθούν, και της ακριβούς ώρας διεξαγωγής τους στις προκαθορισμένες ημερομηνίες. Εφόσον οι εξετάσεις διεξάγονται προφορικώς, η ακριβής κατανομή της διεξαγωγής τους μέσα στο χρονικό πλαίσιο που καθορίζει το πρόγραμμα εξετάσεων είναι αρμοδιότητα του/της διδάσκοντος/ουσας.

### **Εξετάσεις**

1. Για τους προπτυχιακούς και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες οι εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντιστοίχως. Ο/η φοιτητής/τρια δικαιούται να εξεταστεί στα μαθήματα και των δύο εξαμήνων, πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου, στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια των εξετάσεων είναι η συμπλήρωση δεκατριών (13) εβδομάδων διδασκαλίας και σε κάθε περίπτωση η συμπλήρωση δέκα (10) εβδομάδων.

2. Η εξέταση των μαθημάτων γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζει το Τμήμα υπό την ευθύνη του/της Προέδρου του Τμήματος.

3. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση φοιτητών/τριών με αποδεδειγμένη δυσλεξία ή άλλη φυσική αδυναμία, μετά από αίτησή τους στη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενη από τα σχετικά δικαιολογητικά (πιστοποίηση από αρμόδιο φορέα). Όσοι φοιτητές/τριες διαθέτουν σχετική βεβαίωση από τη γραμματεία του Τμήματος (σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και διαδικασίες που ορίζει η Συνέλευση) εξετάζονται προφορικά ανεξάρτητα από τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων για τους υπόλοιπους φοιτητές/τριες.

4. Οι εξετάσεις διενεργούνται γραπτώς ή προφορικώς, ή με την κατάθεση εργασίας, κατά την κρίση του/της διδάσκοντος/ουσας. Με τον όρο "διδάσκων/διδάσκουσα" ενός μαθήματος, εννοείται κάθε μέλος Δ.Ε.Π., ΕΕ.ΔΙ.Π., διδάσκων/ουσα βάσει του Π.Δ. 407 ή διδάσκων/ουσα

Π.Μ.Σ. βάσει του Ν. 3685/08, άρθρο 3, παρ.3α, που έχει την ανάθεση διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος σύμφωνα με σχετική απόφαση των αρμοδίων οργάνων. Όταν οι εξετάσεις διεξάγονται προφορικώς, η ακριβής χρονική κατανομή της διεξαγωγής τους μέσα στο χρονικό πλαίσιο που καθορίζει το πρόγραμμα εξετάσεων είναι αρμοδιότητα του/της διδάσκοντος/ουσας.

5. Ο/η διδάσκων/ουσα μπορεί να οργανώνει εξετάσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, κατά την κρίση του/της για λόγους ανωτέρας βίας.

### **Κανόνες διεξαγωγής εξετάσεων**

Κάθε εξεταζόμενος/η οφείλει να παρουσιαστεί στην καθορισμένη για την εξέταση αίθουσα το αργότερο πέντε (5) λεπτά πριν από την προγραμματισμένη ώρα.

Ο/η διδάσκων/ουσα και οι επιτηρητές/τριες που έχουν οριστεί για κάθε μάθημα οφείλουν να συναντηθούν δέκα (10) τουλάχιστον λεπτά πριν από την έναρξη της εξέτασης στην είσοδο της μεγαλύτερης αίθουσας από αυτές που διατίθεται για τη διεξαγωγή της εξέτασης, προκειμένου να διευθετηθεί η κατανομή των εξεταζόμενων και των επιτηρητών/τριών στις αίθουσες καθώς και η διάταξη των εξεταζόμενων φοιτητών/τριών σε αυτές.

Η έναρξη της εξέτασης δεν μπορεί να καθυστερήσει πέραν των δεκαπέντε (15) λεπτών από την προγραμματισμένη ώρα.

1. Ο/η εξεταστής/τρια μπορεί να ετοιμάζει για κάθε εξέταση μία, δύο ή περισσότερες σειρές θεμάτων.

2. Ο/η επιτηρητής/τρια μπορεί, πριν από τη διανομή των θεμάτων, να αλλάζει θέσεις στους εξεταζόμενους. Αλλαγή θέσης στον/στην εξεταζόμενο/η επιτρέπεται, κατά τη διάρκεια της εξέτασης, οποτεδήποτε ο/η επιτηρητής/τρια το θεωρήσει σκόπιμο. Σε αριθμό εξεταζόμενων άνω των τριάντα, προβλέπονται δύο ή και περισσότεροι επιτηρητές/τριες.

3. Ο/η επιτηρητής/τρια ή ο/η εξεταστής/τρια ελέγχει τις ταυτότητες και υπογράφει τις κόλλες των εξεταζόμενων κατά τη διάρκεια ή στο τέλος της εξέτασης. Ο έλεγχος ταυτοτήτων είναι υποχρεωτικός και οι φοιτητές/τριες πρέπει να φέρουν την φοιτητική τους ταυτότητα ή άλλο πιστοποιητικό που να αποδεικνύει την ταυτοπροσωπία και την φοιτητική τους ιδιότητα. Φοιτητής/τρια που δεν φέρει ταυτότητα δεν επιτρέπεται να εξεταστεί ή να παραδώσει γραπτό.

4. Ο/η φοιτητής/τρια χρησιμοποιεί στυλό χρώματος μαύρου ή μπλε και κατά την κρίση του/της εξεταστή/τριας αριθμομηχανή. Απαγορεύονται τα κινητά τηλέφωνα, η χρήση τους καθώς και τα παρελκόμενά τους στην αίθουσα των εξετάσεων. Απαγορεύεται επίσης οι εξεταζόμενοι να φέρουν γυαλιά ηλίου και καπέλα. Η ανάγκη να φέρουν τέτοια αποδεικνύεται μόνο με βεβαίωση κρατικού Νοσοκομείου. Βιβλία, σημειώσεις και οτιδήποτε σχετικό με την εξέταση τοποθετούνται όπου υποδείξει ο/η επιτηρητής/τρια.

5. Η συμπλήρωση του ονόματος και των λοιπών στοιχείων γίνεται με την παραλαβή της κόλλας και είναι υποχρεωτική, έστω και αν ο/η φοιτητής/τρια προτίθεται να την παραδώσει λευκή.

6. Τα θέματα ανακοινώνονται από τον/την διδάσκοντα/ουσα το μάθημα, και σε έκτακτες περιπτώσεις από εκπρόσωπο ή αντικαταστάτη του, που μπορεί να παρέχει δημοσίως διευκρινίσεις σε τυχόν προβλήματα ή απορίες. Οι εξετάσεις διενεργούνται χωρίς τη βοήθεια βιβλίων ή σημειώσεων, εκτός αν το επιτρέπει ρητώς ο/η διδάσκων/ουσα, λόγω του είδους των θεμάτων, έπειτα από σχετική έγγραφη ανακοίνωσή του/της.

Μετά την έναρξη της εξέτασης, οι εξεταζόμενοι μπορούν να υποβάλουν διευκρινιστικές ερωτήσεις επί των θεμάτων στον/στην διδάσκοντα/ουσα. Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των φοιτητών/τριών δίνονται δημόσια και αποκλειστικά από τον/την διδάσκοντα/ουσα ή άλλα κατάλληλα εξουσιοδοτημένα άτομα.

Δεν επιτρέπεται στους εξεταζόμενους να παίρνουν μαζί τους τα θέματα των εξετάσεων πριν από τη λήξη της εξέτασης.

7. Ο/η διδάσκων/ουσα το μάθημα δηλώνει στην αρχή της εξέτασης αν δέχεται ή όχι 'ρήτρα', δηλ. αν αποδέχεται να βαθμολογήσει γραπτό κάτω από τη βάση όταν δεν αντιστοιχεί στον βαθμό που επιθυμεί ο/η φοιτητής/τρια και το αναγράφει στο γραπτό του. Η αποδοχή ή όχι ρήτρας αποτελεί μέρος της ακαδημαϊκής ελευθερίας του/της διδάσκοντα/ουσας.

8. Αν ο/η φοιτητής/τρια ζητήσει να απουσιάσει από την αίθουσα εξέτασης, ο/η επιτηρητής/τρια φροντίζει να συνοδευθεί και αναγράφει στην κόλλα του εξεταζομένου την ώρα εξόδου του και την ώρα εισόδου του στην αίθουσα.

9. Ο/η φοιτητής/τρια δικαιούται να λάβει βεβαίωση συμμετοχής του/της στις εξετάσεις, εφόσον ο/η επιτηρητής/τρια πιστοποιήσει την ταυτότητα του εξετασθέντος.

10. Η εποπτεία ή επιτήρηση των εξετάσεων διενεργείται από μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π., από τις λοιπές κατηγορίες διδασκόντων/ουσών, από μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, υποψήφιους διδάκτορες και μεταδιδακτορικούς ερευνητές/τριες. Όλοι οι υποψήφιοι διδάκτορες και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες του Τμήματος υποχρεούνται να συνεπικουρήσουν, ως επιτηρητές/τριες, τη διεξαγωγή των εξετάσεων, κατόπιν κατανομής τους στα μαθήματα από τη Γραμματεία και σύμφωνα με το πρόγραμμα διεξαγωγής των εξετάσεων.

11. Ο/η επιτηρητής/τρια φροντίζει για την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και αναφέρει άμεσα στον/στην υπεύθυνο/η του μαθήματος τυχόν άρνηση συμμόρφωσης φοιτητή/τριας προς τις οδηγίες. Εάν ο/η φοιτητής/τρια αρνηθεί να συμμορφωθεί, ο/η υπεύθυνος του μαθήματος μηδενίζει το γραπτό του/της και τον/την αποβάλλει από την αίθουσα. Ο/η υπεύθυνος του μαθήματος έχει την ευθύνη για την ομαλή και σύμφωνα με τη νομοθεσία και τον παρόντα Κανονισμό διεξαγωγή της εξεταστικής διαδικασίας.

12. Οι επιτηρητές/τριες είναι υπεύθυνοι για την αποτροπή αντιγραφής από τους εξεταζόμενους και λογοδοτούν στον/στην Πρόεδρο του Τμήματος.

Δεκαπέντε (15) λεπτά πριν από τη λήξη της εξέτασης οι εξεταζόμενοι/ες ειδοποιούνται σχετικά από τους επιτηρητές/τριες.

Μόλις ολοκληρωθεί ο καθορισμένος για την εξέταση χρόνος, οι επιτηρητές/τριες οφείλουν να διακόψουν τους εξεταζόμενους και να παραλάβουν τα γραπτά τους. Μετά το πέρας της εξέτασης, οι επιτηρητές/τριες καταμετρούν, ταξινομούν αλφαβητικά, αριθμούν, μονογράφουν τα γραπτά και τα παραδίδουν στον/στη διδάσκοντα/ουσα.

Δεν επιτρέπεται στις αίθουσες των εξετάσεων η παρουσία ατόμων που δεν εξετάζονται, δεν έχουν ορισθεί ως επιτηρητές/τριες ή αντικαταστάτες τους ή δεν έχουν κάποια σχέση με τις εξετάσεις.

13. Σε κάθε περίπτωση που ανακύψει αιφνίδιο και απρόσμενο γεγονός (π.χ. διακοπές ρεύματος, αιφνίδια ασθένεια εξεταζόμενου/ης κλπ..) ο/η υπεύθυνος/η εξετάσεων του μαθήματος αποφασίζει την αντιμετώπισή του με ελεύθερη κρίση.

14. Είναι δυνατή η διεξαγωγή απαλλακτικής, ή μη, πρόωρης εξέτασης μαθήματος (Πρόοδος) από τον/την διδάσκοντα/ουσα, σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Κανονισμός του Τμήματος.

## Βαθμολογία

1. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα, ο/η οποίος/α μπορεί να οργανώσει κατά την κρίση του/της γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε εργασίες ή εργαστηριακές ασκήσεις.

2. Η βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας διαμορφώνεται με βάση την επίδοσή του/της στις εξετάσεις. Είναι δυνατόν να λαμβάνονται υπόψη και επιδόσεις σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, σε εργασίες ή ασκήσεις.

3. Η επίδοση στα μαθήματα αξιολογείται με βαθμούς που δίνονται κατά τη διαδικασία ελέγχου των γνώσεων. Κάθε συστατικό στοιχείο του προγράμματος σπουδών βαθμολογείται αυτοτελώς σε ακέραιες μονάδες. Προβιβάσιμοι βαθμοί είναι το πέντε (5) και οι μεγαλύτεροι του. Ειδικότερα:

α) Καλώς, για βαθμό από 5,00 έως 6,49

β) Λίαν Καλώς, για βαθμό από 6,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 8,49

γ) Άριστα, για βαθμό από 8,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 10,00.

4. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων καταχωρούνται στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα, από τον/την διδάσκοντα/ουσα το αργότερο σε τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία διεξαγωγής της εξέτασης του μαθήματος.

5. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες που δεν έλαβαν προβιβάσιμο βαθμό μπορούν να επανεξετασθούν στην περίοδο του Σεπτεμβρίου ή σε επόμενη εξεταστική περίοδο εφόσον ο/η φοιτητής/τρια τα δηλώσει εκ νέου. Τα μαθήματα επιλογής εξετάζονται σε επόμενη εξεταστική περίοδο μόνο εάν παραμένουν και το επόμενο ακαδ. έτος στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών και δηλωθούν εκ νέου από τον/την φοιτητή/τρια.

6. Ο/η φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον/την διδάσκοντα/ουσα επίδειξη του γραπτού του/της και αιτιολόγηση της βαθμολόγησής του, εντός δύο εβδομάδων από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Η επίδειξη του γραπτού μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά, εάν το αποδέχεται ο/η διδάσκων/ουσα. Διόρθωση βαθμού μετά την ανάρτηση των αποτελεσμάτων επιτρέπεται μόνον λόγω παραδρομής ή αθροιστικού σφάλματος, με ενυπόγραφο υπηρεσιακό σημείωμα του/της διδάσκοντος/ουσας, εντός τεσσάρων μηνών από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων. Σε περίπτωση που ο/η διδάσκων/ουσα διαπιστώσει λανθασμένη βαθμολόγηση από μέρους του μετά την παρέλευση των τεσσάρων μηνών, τη

διόρθωση της βαθμολογίας αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος κατόπιν γραπτού αιτήματος του/της διδάσκοντα/ουσας.

7. Ο/η φοιτητής/τρια που βαθμολογήθηκε με προβιβάσιμο βαθμό σε ορισμένο μάθημα δεν δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση της βαθμολογίας του και την εκ νέου συμμετοχή του στις εξετάσεις τού εν λόγω μαθήματος με σκοπό να επιτύχει υψηλότερη βαθμολογία (αναβαθμολόγηση). Το Τμήμα μπορεί να προβλέψει στον Κανονισμό Λειτουργίας του τη δυνατότητα αναβαθμολόγησης υπό προϋποθέσεις. Ο βαθμός που επιτυγχάνεται μετά την αναβαθμολόγηση είναι τελικός. Αν ο φοιτητής δεν επιτύχει στην εξέταση του μαθήματος, του οποίου ζητεί αναβαθμολόγηση, τότε θεωρείται αποτυχών. Έχει μεν το δικαίωμα να συμμετάσχει και πάλι στις εξετάσεις μέχρι να επιτύχει, σε καμία όμως περίπτωση δεν αναβιώνει το ως άνω οριστικώς αποσβεσθέν δικαίωμά του για αναβαθμολόγηση.

8. Σε περίπτωση τεκμηριωμένης υπόνοιας αντιγραφής, λογοκλοπής ή άλλου τρόπου φαλκίδευσης του αποτελέσματος των εξετάσεων, το γραπτό μηδενίζεται. Η αποδεδειγμένη λογοκλοπή σε πτυχιακή εργασία, ή απαλλακτική εργασία εξαμήνου, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

### **Φύλαξη γραπτών**

Τα γραπτά των εξετάσεων φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του/της διδάσκοντος/ουσας για δώδεκα (12) μήνες. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού, τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και καταστρέφονται, εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

### **Αρχείο Φοιτητών/τριών και Υποψηφίων Διδακτόρων**

Η Γραμματεία του Τμήματος τηρεί ιδιαίτερο φάκελο για κάθε φοιτητή/τρια, υποψήφιο/α διδάκτορα ή μεταδιδάκτορα. Δικαίωμα πρόσβασης στο περιεχόμενο του ατομικού φακέλου του/της φοιτητή/τριας έχουν οι υπηρεσίες, τα όργανα και τα μέλη Δ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους, ο/η ίδιος/α ο/η φοιτητής/τρια, και τρίτοι κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την πρόσβαση σε έγγραφα και την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

### 1.4.3 Λογοκλοπή

Λογοκλοπή είναι η χρήση του επιστημονικού έργου ενός τρίτου ατόμου χωρίς τη μνημόνευση του. Η λογοκλοπή μπορεί να αφορά στην αντιγραφή ολόκληρων αποσπασμάτων από ένα επιστημονικό έργο χωρίς τη μνημόνευση της πηγής τους ή μπορεί να αφορά στην οικειοποίηση δημοσιευμένων ιδεών χωρίς τη μνημόνευση τους. Η μνημόνευση των πηγών σε μία εργασία είναι υποχρεωτική και πρέπει να γίνεται στη βάση των αναγνωρισμένων συστημάτων μνημόνευσης βιβλιογραφίας. Η χρησιμοποίηση παραθεμάτων από τρίτο κείμενο πρέπει να γίνεται μέσα σε εισαγωγικά και να συνοδεύεται από ακριβή μνημόνευση της σελίδας και της έκδοσης, από την οποία αντλήθηκε το παράθεμα. Αντίστοιχα, η χρησιμοποίηση ιδεών τρίτων πρέπει να συνοδεύεται από αναλυτική μνημόνευση της πηγής τους. Σε περίπτωση που το μέλος Δ.Ε.Π. ανιχνεύσει λογοκλοπή δύναται να μηδενίσει τη συγκεκριμένη εργασία και να ενημερώσει την/τον Πρόεδρο του Τμήματος, ώστε ο τελευταίος να προβεί σε επίπληξη του/της φοιτητή/τριας.

Ο καλύτερος τρόπος για να αποφευχθεί η λογοκλοπή είναι η ανάπτυξη καλών συνηθειών ακαδημαϊκής συμπεριφοράς και γραφής και η εξοικείωση με τις έννοιες που αφορούν την λογοκλοπή. Προς τούτο οι φοιτητές/τριες που εκπονούν εργασίες οφείλουν να συμβουλευονται το κεφ. «Ακαδημαϊκή Δεοντολογία» των οδηγιών συγγραφής εργασιών ([http://socialpolicy.panteion.gr/sites/default/files/inline-files/FINALGUIDELINES-ERGASIWV\\_0.pdf](http://socialpolicy.panteion.gr/sites/default/files/inline-files/FINALGUIDELINES-ERGASIWV_0.pdf)) και να τηρούν σχολαστικά τους κανόνες παραπομπής και αναφορών.

### 1.4.4 Ο βαθμός πτυχίου

Ο βαθμός του πτυχίου του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής, αποτελεί το μέσο όρο του συνόλου των μαθημάτων ΥΠ και ΕΠ στα οποία εξετάστηκε με επιτυχία ο/η φοιτητής/τρια στη διάρκεια των σπουδών του. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου αθροίζονται οι επί μέρους βαθμοί και το άθροισμα που προκύπτει διαιρείται με το σύνολο των μαθημάτων στα οποία αντιστοιχούν οι βαθμοί. Στην περίπτωση όπου ο/η φοιτητής/τρια έχει εκπονήσει με επιτυχία πτυχιακή εργασία, για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου η πτυχιακή εργασία υπολογίζεται ως τρία μαθήματα και ο βαθμός της αντιστοιχεί στο βαθμό τριών μαθημάτων (βαθμός X 3). Παράλληλα, προκειμένου για τον υπολογισμό του συνολικού αριθμού των μαθημάτων, η πτυχιακή εργασία αντιστοιχεί σε 9ΔΜ (18 ECTS) αλλά αναγνωρίζεται ως ένα μάθημα.



## **Βαθμός πτυχίου**

1. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου, ο οποίος υπολογίζεται σε δεκαδική βάση με δύο (2) δεκαδικά ψηφία. Ο βαθμός του πτυχίου συνοδεύεται από χαρακτηρισμό ως εξής:

α) Άριστα, για βαθμό από 8,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 10,00

β) Λίαν Καλώς, για βαθμό από 6,50 (συμπεριλαμβανομένου) έως 8,49

γ) Καλώς, για βαθμό από 5,00 έως 6,49.

2. Η γνώση αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου σε όλα τα Τμήματα. Οι φοιτητές/τριες που εισήχθησαν πριν το ακαδ. έτος 2019-2020 και κατέχουν αναγνωρισμένο τίτλο Αγγλικής, Γαλλικής ή Γερμανικής γλώσσας, επιπέδου τουλάχιστον B2, έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν ισοτιμία και να πάρουν απαλλαγή από την υποχρέωση διδασκαλίας και εξέτασης στην ξένη γλώσσα. Από το ακαδ. έτος 2019-2020, οι εισαχθέντες απαλλάσσονται από την υποχρέωση διδασκαλίας ξένης γλώσσας, μόνο εφόσον κατέχουν τίτλο εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας επιπέδου C1. Η αναγνώριση αποδεικνύεται με την προσκόμιση τίτλου ξένης γλώσσας επικυρωμένου από δικηγόρο, ή βεβαίωση γνησιότητας από τον φορέα που έχει εκδώσει το τίτλο. Εάν δεν είναι κάτοχοι πτυχίου επιπέδου C1 και έχουν πτυχίο επιπέδου B2 (Lower) θα πρέπει να παρακολουθήσουν στο Πανεπιστήμιο επιτυχώς μαθήματα του 5ου και 6ου εξαμήνου.

3. Η δήλωση της ξένης γλώσσας γίνεται πριν την εξεταστική περίοδο στο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας (ΚΕΦΟΙ).

4. Για τη βελτίωση της βαθμολογίας του/της, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί, ακόμη και όταν έχει συμπληρώσει τις απαιτούμενες 240 πιστωτικές μονάδες ECTS, να επιλέξει και να εξεταστεί σε έως 5 (πέντε) μαθήματα, διαφορετικά από αυτά που παρακολούθησε επιτυχώς κατά τη διάρκεια των σπουδών του, ώστε να διαμορφώσει το ατομικό πρόγραμμα σπουδών του με μαθήματα που έκρινε ενδιαφέροντα στην πορεία των σπουδών του αλλά και για να βελτιώσει τη βαθμολογία του πτυχίου του. Η δυνατότητα παρέχεται στους φοιτητές/τριες για τα δύο επόμενα εξάμηνα μετά την συμπλήρωση των 240 ECTS. Ο Κανονισμός του Τμήματος μπορεί να προβλέψει εξαίρεση βαθμολογίας μέχρι τριών μαθημάτων.

Στο σύνολο των μαθημάτων περιλαμβάνονται και όσα μαθήματα αντιστοιχούν σε ΔΜ πέρα από τον ελάχιστο αριθμό που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

Μαθήματα που έχει διδαχθεί ο/η φοιτητής/τρια σε άλλη Σχολή ή σε άλλο Τμήμα της Σχολής, τα οποία παρακολούθησε πριν από την εγγραφή του/της στο Τμήμα και τα οποία έχουν αναγνωρισθεί και κατοχυρωθεί από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, χωρίς όμως να κατοχυρωθεί και ο βαθμός που είχε λάβει ο/η φοιτητής/τρια στη Σχολή ή το Τμήμα προέλευσής του/της, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των ΔΜ που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, δε λαμβάνονται όμως υπόψη για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

#### **Διαδικασία απονομής πτυχίου – Καθομολόγηση**

1. Οι φοιτητές/τριες που συμπλήρωσαν τον απαιτούμενο αριθμό των οκτώ (8) εξαμήνων, των τουλάχιστον 240 ECTS (πιστωτικών μονάδων), και την ξένη γλώσσα, μπορούν να υποβάλουν αίτηση πτυχίου (αίτηση ορκωμοσίας) στη Γραμματεία για να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι. Ο/η φοιτητής/τρια ανακηρύσσεται πτυχιούχος την τελευταία ημέρα της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία ολοκλήρωσε τον απαιτούμενο αριθμό των 240 πιστωτικών μονάδων (ECTS). Μετά την ανακήρυξή τους, οι πτυχιούχοι μπορούν να αιτηθούν βεβαίωση περάτωσης σπουδών και να την παραλάβουν από τη Γραμματεία ή το ΚΕΦΟΙ. Η βεβαίωση περάτωσης σπουδών αναγράφει μόνο την ημερομηνία ανακήρυξης του/της πτυχιούχου.

#### **Αξιολόγηση του διδακτικού έργου από τους φοιτητές/τριες**

1. Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου διενεργείται από τους φοιτητές/τριες μέσω σχετικών ερωτηματολογίων, που συντάσσονται από την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος, κοινών για όλα τα Τμήματα του Παντείου Πανεπιστημίου, τα οποία διανέμονται στους φοιτητές/τριες στο διάστημα μεταξύ της 8ης και της 13ης εβδομάδας κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Η συμπλήρωση και συγκέντρωση των ερωτηματολογίων πρέπει να διασφαλίζει αυστηρώς την ανωνυμία των ερωτωμένων. Προς τούτο η συγκέντρωση των έντυπων ερωτηματολογίων γίνεται από διοικητικό υπάλληλο ή φοιτητή/τρια και παραδίδεται στον/στην διδάσκοντα/ουσα σε σφραγισμένο φάκελο.

2. Ο στόχος της συγκεκριμένης διεργασίας συνίσταται στην τεκμηρίωση του επιπέδου ποιότητας και αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου, ως κριτηρίου πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Το περιεχόμενο των ερωτηματολογίων διαμορφώνεται ή αναθεωρείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΘΑΑΕ, αλλά και την επεξεργασία τους από την ΜΟΔΙΠ του Παντείου Πανεπιστημίου.

Όργανα του Τμήματος είναι:

- α) η Συνέλευση του Τμήματος,
- β) το Διοικητικό Συμβούλιο (δεν υπάρχουν Τομείς στο Τμήμα) και
- γ) ο/η Πρόεδρος του Τμήματος
  - Η Συνέλευση του Τμήματος

Η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου, του Οργανισμού, του Εσωτερικού Κανονισμού, καθώς και τις λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας:

- α) χαράσσει τη γενική εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική του Τμήματος και την πορεία ανάπτυξής του, στο πλαίσιο της πολιτικής της Σχολής και του Ιδρύματος,
- β) γνωμοδοτεί ή/και αποφασίζει για τα επιμέρους θέματα του Εσωτερικού Κανονισμού όπου ρυθμίζονται θέματα εσωτερικής λειτουργίας του Τμήματος.

Πιο συγκεκριμένα η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει για:

- 1) την οργάνωση των σπουδών στο Τμήμα όπως: αα. ο απαιτούμενος αριθμός μαθημάτων για τη χορήγηση τίτλου σπουδών βάσει του αντίστοιχου προγράμματος σπουδών και η δυνατότητα παροχής επιλεγόμενων μαθημάτων σε ξένη γλώσσα, ββ. η αλληλεξάρτηση των μαθημάτων και ο τρόπος αναπλήρωσής τους, γγ. η ποσοστιαία αναλογία μεταξύ υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών, δδ. οι προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών/τριών στις εξεταστικές περιόδους, η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων και οι όροι και η διαδικασία επανεξέτασης των φοιτητών/τριών, εε. ο ειδικότερος τρόπος και η διαδικασία εξετάσεων και άλλων μεθόδων αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και συντάσσει τον Εσωτερικό Κανονισμό του Τμήματος, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος,
- 2) την αλλαγή του γνωστικού αντικείμενου στο οποίο έχει διοριστεί μέλος Δ.Ε.Π., ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Σπουδών,
- 3) την εισήγηση στην Κοσμητεία της Σχολής για την οργάνωση κοινών μαθημάτων του Τμήματος με άλλα Τμήματα της ίδιας ή άλλης Σχολής,
- 4) τη σύνταξη του οδηγού προγράμματος σπουδών του Τμήματος,

- 5) την απονομή των τίτλων σπουδών των προγραμμάτων σπουδών που οργανώνει το Τμήμα,
- 6) την κατανομή του διδακτικού έργου στους/στις διδάσκοντες/ουσες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων,
- 7) την ανάθεση αυτοδύναμου διδακτικού έργου στα μέλη Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., σύμφωνα με όσα ορίζονται στις οικείες διατάξεις,
- 8) την έγκριση των διανεμόμενων συγγραμμάτων για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών,
- 9) τη συγκρότηση ομάδων για την εσωτερική αξιολόγηση του Τμήματος,
- 10) την εισήγηση στην Κοσμητεία της Σχολής για τη δημιουργία νέων θέσεων μελών Δ.Ε.Π., μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.,
- 11) την κατάρτιση και επικαιροποίηση των μητρώων εσωτερικών και εξωτερικών μελών, τα οποία τηρούνται για τις διαδικασίες εκλογής, εξέλιξης, μονιμοποίησης και ανανέωσης της θητείας μελών Δ.Ε.Π., τα οποία και υποβάλλει προς έγκριση στη Σύγκλητο,
- 12) την εισήγηση στον/στην Πρύτανη για την προκήρυξη θέσεων μελών Δ.Ε.Π. και την άσκηση των προβλεπόμενων από το νόμο αρμοδιοτήτων κατά τη διαδικασία κρίσης μελών Δ.Ε.Π. και Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.,
- 13) για την ένταξη μελών Δ.Ε.Π. σε καθεστώς μερικής απασχόλησης,
- 14) για τη μετακίνηση μελών Δ.Ε.Π. από και προς το Τμήμα,
- 15) την προκήρυξη θέσεων έκτακτου διδακτικού προσωπικού όπως Νέοι διδάσκοντες/ουσες με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ ή με το ΠΔ 407/1980, τη συγκρότηση εισηγητικών επιτροπών και τη λήψη απόφασης περί της επιλογής,
- 16) την πρόσκληση επισκεπτών καθηγητών/τριών και επισκεπτών μεταδιδακτορικών ερευνητών/τριών και τους παρέχει κάθε δυνατή υποστήριξη για την εκτέλεση του ακαδημαϊκού έργου τους,
- 17) την εισήγηση στη Σύγκλητο για την απονομή τίτλων Επίτιμου/ης Διδάκτορα, Ομότιμου/ης και Επίτιμου/ης Καθηγητή/τριας,
- 18) την κατανομή κονδυλίων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του Τμήματος,
- 19) τη συγκρότηση επιτροπών για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο λειτουργεί σε Τμήματα με δύο (2) ή περισσότερους Τομείς. Το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής δεν λειτουργεί Διοικητικό Συμβούλιο και τις αρμοδιότητες του παρόντος τις ασκεί η Συνέλευση του Τμήματος. Το Τμήμα δεν διαθέτει τομείς με αποτέλεσμα να λαμβάνονται όλες οι αποφάσεις από τη Συνέλευση.

- Ο/Η Πρόεδρος του Τμήματος και ο/η Αναπληρωτής/τρια Πρόεδρος

Ο/η Πρόεδρος του Τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Οργανισμού, του Εσωτερικού Κανονισμού, καθώς και τις λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας:

- 1) προϊστάται των υπηρεσιών του Τμήματος και εποπτεύει την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος και την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού,
- 2) συγκαλεί τη Συνέλευση του Τμήματος, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή/τρια των θεμάτων μέλος της Συνέλευσης, προεδρεύει των εργασιών της, εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής/τρια άλλο μέλος της Συνέλευσης και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών της,
- 3) συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, προεδρεύει των εργασιών του και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών του,
- 4) μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων,
- 5) επιμελείται την τήρηση των μητρώων επιστημονικών δημοσιεύσεων του Τμήματος,
- 6) εκδίδει πράξεις ένταξης μελών Δ.Ε.Π. σε καθεστώς μερικής απασχόλησης,
- 7) διαβιβάζει στα προβλεπόμενα από το νόμο όργανα γνώμες, προτάσεις ή εισηγήσεις της Συνέλευσης Τμήματος,
- 8) συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων της αρμοδιότητας του Τμήματος,
- 9) συντάσσει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του Τμήματος και τη διαβιβάζει στην Κοσμητεία,
- 10) εκπροσωπεί το Τμήμα στη Σύγκλητο και πρέπει να ενημερώνει τη Συνέλευση για τις συζητήσεις και τις αποφάσεις της Συγκλήτου.
- 11) Ο/η Αναπληρωτής/τρια Πρόεδρος αναπληρώνει τον/την Πρόεδρο σε περίπτωση απουσίας για οποιονδήποτε λόγο ή προσωρινού κωλύματος, καθώς και αν παραιτηθεί ή εκλείψει μέχρι τη συμπλήρωση του υπολοίπου της θητείας.

Εκτός των βασικών οργάνων λειτουργίας, το έργο του Τμήματος υποβοηθείται και προετοιμάζεται από το θεσμό των Επιτροπών. Οι Επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Η Επιτροπή του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών απαρτίζεται από τον/τη Πρόεδρο του Τμήματος, πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος οι οποίοι εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για ετήσια θητεία και έναν/μία εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών/τριών. Κύριος σκοπός της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών είναι η παρακολούθηση και ποιοτική αναβάθμιση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και της προπτυχιακής φοίτησης στο Τμήμα. Καταρτίζει τον Οδηγό Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος.

- Επιτροπή Εξετάσεων

Η Επιτροπή Εξετάσεων αποτελείται από τον/την εκάστοτε Πρόεδρο του Τμήματος και δύο (2) επιπλέον μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. οι οποίοι έχουν την ευθύνη της ομαλής διεξαγωγής των εξετάσεων κατά τις δύο (2) κανονικές εξεταστικές περιόδους του ΧΕ και ΕΕ, την επαναληπτική του Σεπτεμβρίου και εφόσον έχει αποφασιστεί στην εμβόλιμη εξεταστική για τους επι πτυχίω φοιτητές/τριες.

- Επιτροπής Έρευνας και Ερευνητικής Στρατηγικής του Τμήματος

Απαρτίζεται από έξι (6) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, τον/τη Διευθυντή/ντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, τον/τη Διευθυντή/ντρια των Διδακτορικών και Μεταδιδακτορικών Σπουδών, και τους/τις Διευθυντές/ντριες των 3 Εργαστηρίων του Τμήματος. Πρόκειται για μία προσφάτως θεσμοθετημένη Επιτροπή η οποία έχει σαν σκοπό να συντονίσει την ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος, να θέσει τους βασικούς άξονες ερευνητικών προτεραιοτήτων, να προτείνει τρόπους άμεσης σύνδεσης έρευνας και διδασκαλίας καθώς και αντίστοιχες δράσεις που θα αναδείξουν την έρευνα, να συντονίζει τα εργαστήρια, να εισηγείται και να προτείνει στη Συνέλευση το φάσμα των διδακτορικών και μεταδιδακτορικών θεματικών, να προτείνει νέα θεματικά πεδία έρευνας, και να επιλύει κάθε ζήτημα που άπτεται των ερευνητικών ενδιαφερόντων του Τμήματος.

- Επιτροπή ΑΠΕΛΛΑ

Στην αρχή εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους ορίζεται Επιτροπή ΑΠΕΛΛΑ η οποία μεριμνεί και επιβλέπει την επικαιροποίηση κάθε έξι μήνες του καταλόγου μελών Δ.Ε.Π. που επιλέγονται για να συμμετέχουν στις εκλογές των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, τον/την Αναπληρωτή/τρια Πρόεδρο, ένα μέλος της Συνέλευσης, και δύο μέλη της Γραμματείας του Τμήματος.

- Επιτροπή Ιστοσελίδας

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει Επιτροπή Ιστοσελίδας η οποία έχει ως βασικό καθήκον την επίβλεψη, ανάρτηση, ανανέωση, επικαιροποίηση, αντιμετώπιση προβλημάτων όλων των δημοσιεύσεων ανά κατηγορία δημοσίευσης. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, τον/τη Διευθυντή/ντρια του Εργαστηρίου Κοινωνικής Στατιστικής και Ανάλυσης Δεδομένων, ένα μέλος Ε.Δι.Π., ένα μέλος Ε.Τ.Ε.Π. και δύο μέλη της Γραμματείας του Τμήματος.

- Υπεύθυνος/η προγράμματος κινητικότητας φοιτητών/τριών.

Στο Τμήμα ορίζεται Υπεύθυνος/η Κινητικότητας με το Πρόγραμμα Erasmus+ από τη Συνέλευση του Τμήματος, με τον/την αναπληρωτή/τρια του, ο/η οποίος/α εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τα κριτήρια επιλογής, συντονίζει τη διαδικασία της κινητικότητας των φοιτητών/τριών του Τμήματος σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Εξωτερικού και έχει εξουσιοδοτηθεί από τη Συνέλευση να αναγνωρίζει το χρόνο φοίτησής τους και των επιτυχημένων μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο μετακίνησης τους, σύμφωνα με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος.

- Επιστημονικά Υπεύθυνος/η Πρακτικής Άσκησης

Στο Τμήμα ορίζεται Επιστημονικά Υπεύθυνος/η Πρακτικής Άσκησης από τη Συνέλευση του Τμήματος, με τον/την αναπληρωτή/τρια του, ο/η οποίος/α συντονίζει τη διαδικασία της πρακτικής άσκησης, προσελκύει φορείς, εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τα κριτήρια επιλογής ασκούμενων, τουλάχιστον τρία (3), συντάσσει την Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, ανακοινώνει την κατάσταση επιλογής φοιτητών/τριών και την κατάσταση φοιτητών/τριών της ολοκλήρωσης πρακτικής άσκησης. Επίσης είναι υπεύθυνος/η για την Πρακτική Άσκηση φοιτητών/τριών σε φορείς του Εξωτερικού με το Πρόγραμμα Erasmus.

- Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφιοτήτων Πρακτικής Άσκησης και Ενστάσεων

Στο Τμήμα ορίζεται Τριμελής Επιτροπή αξιολόγησης υποψηφιοτήτων Πρακτικής Άσκησης, η οποία αποτελείται από τον/την Επιστημονικά Υπεύθυνο/η της Πρακτικής Άσκησης συν δύο (2) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Στο Τμήμα ορίζεται Τριμελής Επιτροπή ενστάσεων, η οποία θα αποτελείται από τρία (3) μέλη του Δ.Ε.Π. του Τμήματος και στην οποία δεν μπορούν να συμμετέχουν μέλη της Επιτροπής αξιολόγησης υποψηφιοτήτων.

- Επιτροπή Κατατακτηρίων Εξετάσεων

Η κατάταξη πτυχιούχων πραγματοποιείται από την Επιτροπή Κατατάξεων η οποία είναι επταμελής και συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Επιτροπή αποτελείται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, και από έξι (6) καθηγητές/τριες, ως μέλη. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να είναι του ιδίου Τμήματος και ανά δύο να διδάσκουν το γνωστικό αντικείμενο κάθε εξεταζόμενου μαθήματος ή συγγενές γνωστικό αντικείμενο. Σε περίπτωση έλλειψης μέλους ή μελών, είναι δυνατός ο ορισμός μέλους ή μελών της Επιτροπής από άλλο Τμήμα του ιδίου Πανεπιστημίου, Τ.Ε.Ι. ή Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. που διδάσκουν το ίδιο ή συγγενές γνωστικό αντικείμενο ή σε περίπτωση που δεν επαρκούν, άλλου Ιδρύματος. Η Επιτροπή Κατατακτηρίων οφείλει να διασφαλίζει τη διαφάνεια και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

- **Ετήσια έκδοση Οδηγού Σπουδών, Έκθεσης πεπραγμένων και δημοσιοποίησή τους**

Πριν την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους και κατά τον μήνα Απρίλιο, η Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών συνεδριάζουν και καταρτίζουν το Πρόγραμμα Σπουδών καθώς και τον Οδηγό Σπουδών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Επίσης, με ευθύνη του/της Προέδρου του Τμήματος, η Επιτροπή Σπουδών καταρτίζει την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους. Ο Οδηγός, το Πρόγραμμα Σπουδών και η Έκθεση Πεπραγμένων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και αναρτώνται στην ιστοσελίδα για την ενημέρωση των φοιτητών/τριών του Τμήματος.



# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ



ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ  
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Αθήνα 5-11-2020

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

ΓΙΑ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ  
ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ  
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2019-2020

( 1ο, 3ο, 5ο, 7ο εξάμηνο και επί πτυχίω)

Οι δηλώσεις μαθημάτων Χειμερινού Εξαμήνου ακαδημαϊκού έτους 2020 –2021, για τους φοιτητές/τριες 1ου, 3ου, 5ου και 7ου εξάμηνου και των επί πτυχίω φοιτητών/τριών θα πραγματοποιηθούν κατά το χρονικό διάστημα από τις:

5/11/2020 ως και 20/12/2020, ηλεκτρονικά

## Οδηγίες για την ηλεκτρονική δήλωση:

1. Σύνδεση στον ιστότοπο <https://foit.panteion.gr/declare>
2. Δίνετε τους κωδικούς σας από τον ηλεκτρονικό σας λογαριασμό για πρόσβαση στις ιδρυματικές και ομοσπονδιακές υπηρεσίες μέσω της υπηρεσίας URegister.

Υπενθυμίζουμε ότι όλοι οι φοιτητές/τριες (νεοεισερχόμενοι και παλαιοί) του Τμήματος, θα πρέπει να αποκτήσουν τον ηλεκτρονικό τους λογαριασμό για πρόσβαση στις ιδρυματικές και ομοσπονδιακές υπηρεσίες μέσω της υπηρεσίας URegister (<https://uregister.panteion.gr>) του Παντείου Πανεπιστημίου.

3. Επιλέγετε ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
4. Επιλέγετε ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ
5. Επιλέγετε ξανά ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ (Στην οθόνη εμφανίζεται “Αναλυτικός Κατάλογος Επιλεγμένων Μαθημάτων” που περιέχει και τους κανόνες δηλώσεων)
6. Επιλέγετε ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ και ΕΞΑΜΗΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Υποχρεωτικό ΥΠ + προσθήκη

Υποχρεωτικό Επιλογής ΥΕ + προσθήκη

Ελεύθερης Επιλογής ΕΕ + προσθήκη

Οφειλόμενο + προσθήκη

Μαθήματα εκτός Τμήματος ΜΕΤ + προσθήκη

7. Επιλέγετε **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ Η ΔΗΛΩΣΗ**

8. Επιλέγετε **ΕΚΤΥΠΩΣΗ** (εκτυπώνετε τη δήλωσή σας)

Για απορίες ή προβλήματα (τεχνικά) που μπορεί να προκύψουν κατά την υποβολή της ηλεκτρονικής δήλωσή σας, μπορείτε να επικοινωνείτε με email στην ηλεκτρονική διεύθυνση: [foititologio@panteion.gr](mailto:foititologio@panteion.gr) και με τα εξής στοιχεία:

ΤΜΗΜΑ: Κοινωνικής Πολιτικής ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:..... ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 51.....

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: .....

Διορθώσεις ή συμπληρώσεις της δήλωσης έχει το δικαίωμα να κάνει ο/η φοιτητής/τρια μόνο κατά τη χρονική διάρκεια που διαρκούν οι δηλώσεις.

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Η δήλωση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική στην έναρξη του εξαμήνου ανεξάρτητα από το έτος φοίτησης και γίνονται εκ νέου σε κάθε εξάμηνο, διότι είναι προϋπόθεση για τη συμμετοχή σας στην εξεταστική περίοδο του τρέχοντος εξαμήνου και την επαναληπτική Σεπτεμβρίου 2021.

Η βαθμολογία μαθημάτων, στα οποία εξετάσθηκε ο/η φοιτητής/τρια χωρίς να τα έχει προηγουμένως δηλώσει, ακυρώνεται.

Η δήλωση μαθημάτων θα πρέπει να ταυτίζεται με τη δήλωση συγγραμμάτων στο σύστημα "ΕΥΔΟΞΟΣ". Σε αντίθετη περίπτωση θα σας ζητηθούν πίσω τα βιβλία των μαθημάτων που παραλάβατε και τα οποία δεν δηλώσατε στη Δήλωση Μαθημάτων.

Για τη δήλωσή σας θα πρέπει να συμβουλευτείτε το Πρόγραμμα Διδασκαλίας ΧΕ (που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://socialpolicy.panteion.gr/>) και τους κανόνες δηλώσεων.

#### **ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΝΠΣ εισακτέοι από 2017 και μετά)**

-Οι φοιτητές/τριες στο πρώτο έτος σπουδών τους (Α' εξάμηνο) πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 5 ΥΠ μαθήματα** που διδάσκονται σε αυτό (κατεβαίνει αυτόματα στη δήλωση, πατήστε μόνο **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**)

-Οι φοιτητές/τριες στο δεύτερο έτος σπουδών τους (Γ' εξάμηνο) πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 4 ΥΠ συν 1 ΕΕ** μάθημα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι πέντε (5) επαναλαμβανόμενα μαθήματα κατά εξάμηνο, **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**

-Οι φοιτητές/τριες στο τρίτο έτος σπουδών τους (Ε' εξάμηνο) πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 3 ΕΕ συν 1 ΣΕΜ** μαθήματα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι δέκα (10) επαναλαμβανόμενα μαθήματα ή αντικατάσταση 1 ΕΕ κατά εξάμηνο, **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**

-Οι φοιτητές/τριες στο τέταρτο έτος σπουδών τους (Ζ' εξάμηνο) πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 3 ΕΕ συν 1 ΣΕΜ** μαθήματα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι δέκα τέσσερα (14) επαναλαμβανόμενα μαθήματα ή αντικατάσταση μαθημάτων ΕΕ ή σεμιναρίων κατά εξάμηνο, **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Από την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά επιτρέπεται η αντικατάσταση όλων των οφειλόμενων μαθημάτων επιλογής και σεμιναρίων σε όλα τα εξάμηνα σπουδών.

### **ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΠΣ εισακτέοι 2016 και πριν)**

Οι φοιτητές/τριες που εισέρχονται στο 9<sup>ο</sup> εξάμηνο σπουδών μπορούν να δηλώσουν μέχρι είκοσι οκτώ (28) επαναλαμβανόμενα μαθήματα.

#### **Σημείωση:**

- Υπενθυμίζουμε στους φοιτητές/τριες του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής που εγγράφηκαν για πρώτη φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 και πριν, ότι θα πρέπει να δηλωθούν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα που ενδεχομένως δεν έχουν μέχρι τώρα δηλώσει και σε αυτά θα εξεταστούν (ΠΠΣ):

Ακολουθεί η κατάσταση με τους κωδικούς των υποχρεωτικών μαθημάτων ανά εξάμηνο και κατά έτος:

- **Εισακτέοι 2016-2017 και πριν**  
Υποχρεωτικά μαθήματα  
1<sup>ο</sup> εξάμηνο :510002, 510071, 510112, 510136, 510164, 510165 (Δ.Μ. 3, ECTS 5)  
3<sup>ο</sup> εξάμηνο : 510008,510014, 510024, 510089, 510099, 510116 (Δ.Μ. 3, ECTS 5)  
5<sup>ο</sup> εξάμηνο : 510007, 510017 (Δ.Μ. 3, ECTS 5)

τα οποία θα εμφανίζονται στο Πρόγραμμα Εξετάσεων και θα εξετάζονται με αυτούς τους κωδικούς στις εξεταστικές περιόδους, διότι αφορούν το Παλιό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ).

Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

Αναστασία Βογιατζή



Αθήνα, .....-.....-2021

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

ΓΙΑ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ  
ΤΟΥ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ  
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020-2021  
( 2ο, 4ο, 6<sup>ο</sup>, 8ο εξάμηνο και επί πτυχίω)

Οι δηλώσεις μαθημάτων **Εαρινού Εξαμήνου** ακαδημαϊκού έτους **2020 –2021**, για τους **φοιτητές 2ου, 4ου, 6ου και 8ου εξάμηνου και των επί πτυχίω φοιτητών** θα πραγματοποιηθούν κατά το χρονικό διάστημα από τις:

.....-2021 **ως και .....-2021 ηλεκτρονικά**

Οδηγίες για την ηλεκτρονική δήλωση:

1. Σύνδεση στον ιστότοπο <https://foit.panteion.gr/declare>
2. Δίνετε τους κωδικούς σας από τον ηλεκτρονικό σας λογαριασμό για πρόσβαση στις **ιδρυματικές και ομοσπονδιακές υπηρεσίες μέσω της υπηρεσίας URegister**. Υπενθυμίζουμε ότι όλοι οι φοιτητές (νεοεισερχόμενοι και παλαιοί) του Τμήματος, θα πρέπει να αποκτήσουν τον ηλεκτρονικό τους λογαριασμό για πρόσβαση στις ιδρυματικές και ομοσπονδιακές υπηρεσίες μέσω της υπηρεσίας URegister (<https://uregister.panteion.gr>) του Παντείου Πανεπιστημίου.
3. Επιλέγετε **ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**
4. Επιλέγετε **ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ**
5. Επιλέγετε **ξανά ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ** (Στην οθόνη εμφανίζεται “Αναλυτικός Κατάλογος Επιλεγμένων Μαθημάτων” που περιέχει και τους κανόνες δηλώσεων)
6. Επιλέγετε **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ και ΕΞΑΜΗΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ**  
Υποχρεωτικό ΥΠ + προσθήκη  
Υποχρεωτικό Επιλογής ΥΕ + προσθήκη  
Ελεύθερης Επιλογής ΕΕ + προσθήκη

Οφειλόμενο + προσθήκη

Μαθήματα εκτός Τμήματος ΜΕΤ + προσθήκη

7. Επιλέγετε **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ Η ΔΗΛΩΣΗ**

8. Επιλέγετε **ΕΚΤΥΠΩΣΗ** (εκτυπώνετε τη δήλωσή σας)

Απορίες ή προβλήματα (τεχνικά) που μπορεί να προκύψουν κατά την υποβολή της ηλεκτρονικής δήλωσης σας, μπορείτε να επικοινωνείτε με email στην ηλεκτρονική διεύθυνση: [foititologio@panteion.gr](mailto:foititologio@panteion.gr) και με τα εξής στοιχεία:

ΤΜΗΜΑ: Κοινωνικής Πολιτικής ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:..... ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ:  
51..... ΠΡΟΒΛΗΜΑ: .....

Διορθώσεις ή συμπληρώσεις της δήλωσης σας έχει το δικαίωμα να κάνει ο φοιτητής μόνο κατά τη χρονική διάρκεια που διαρκούν οι δηλώσεις.

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Η δήλωση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική στη έναρξη του εξαμήνου ανεξάρτητα από το έτος φοίτησης και γίνονται εκ νέου σε κάθε εξάμηνο, διότι είναι προϋπόθεση για τη συμμετοχή σας στην εξεταστική περίοδο του τρέχοντος εξαμήνου και την επαναληπτική Σεπτεμβρίου 2021.

Η βαθμολογία μαθημάτων, στα οποία εξετάσθηκε ο φοιτητής χωρίς να τα έχει προηγουμένως δηλώσει, ακυρώνεται.

Η δήλωση μαθημάτων θα πρέπει να ταυτίζεται με τη δήλωση συγγραμμάτων στο σύστημα "ΕΥΔΟΞΟΣ". Σε αντίθετη περίπτωση θα σας ζητηθούν πίσω τα βιβλία των μαθημάτων που παραλάβατε και τα οποία δεν δηλώσατε στη Δήλωση Μαθημάτων.

Για την δήλωση σας θα πρέπει να συμβουλευτείτε το Πρόγραμμα Διδασκαλίας ΕΕ (που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://socialpolicy.panteion.gr/>) και τους κανόνες δηλώσεων.

#### **ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΝΠΣ εισακτέοι από 2017-18 και μετά)**

- **Οι φοιτητές στο πρώτο έτος σπουδών τους (Β' εξάμηνο)** πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 5 ΥΠ μαθήματα** που διδάσκονται σε αυτό (κατεβαίνει αυτόματα στη δήλωση, πατήστε μόνο **ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**)
- **Οι φοιτητές στο δεύτερο έτος σπουδών τους (Δ' εξάμηνο)** πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 3 ΥΠ συν 2 ΕΕ** μάθημα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι πέντε (5) επαναλαμβανόμενα μαθήματα κατά εξάμηνο, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
- **Οι φοιτητές στο τρίτο έτος σπουδών τους (ΣΤ' εξάμηνο)** πρέπει να δηλώσουν υποχρεωτικά **τα 3 ΕΕ συν 1 ΣΕΜ** μαθήματα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι δέκα (10) επαναλαμβανόμενα μαθήματα ή αντικατάσταση 2 ΕΕ του Δ' εξαμήνου, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

- Οι φοιτητές στο τέταρτο έτος σπουδών τους (Η' εξάμηνο) μπορούν να επιλέξουν ένα από τα ακόλουθα σενάρια:

1. μπορούν να δηλώσουν τα 3 ΕΕ συν 1 ΣΕΜ μαθήματα που διδάσκονται σε αυτό και δικαιούνται να δηλώσουν μέχρι δέκα τέσσερα (14) επαναλαμβανόμενα μαθήματα ή αντικατάσταση μαθημάτων ΕΕ ή σεμιναρίων κατά εξάμηνο, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
2. μπορούν να δηλώσουν δύο (2) ΕΕ και μία (1) πτυχιακή
3. μπορούν να δηλώσουν μία (1) πτυχιακή και ένα (1) ΣΕΜ
4. μπορούν να δηλώσουν πέντε (5) ΕΕ

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Από την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά επιτρέπεται η αντικατάσταση όλων των οφειλόμενων μαθημάτων επιλογής και σεμιναρίων σε όλα τα εξάμηνα σπουδών.

### ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΠΣ εισακτέοι 2016 και πριν)

Οι φοιτητές που βρίσκονται επί πτυχίω μπορούν να δηλώσουν μέχρι είκοσι οκτώ (28) επαναλαμβανόμενα μαθήματα.

Σημείωση:

- Υπενθυμίζουμε στους φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής που εγγράφηκαν για πρώτη φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 και πριν, ότι θα πρέπει να δηλωθούν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα που ενδεχομένως δεν έχουν μέχρι τώρα δηλώσει και σε αυτά θα εξεταστούν (ΠΠΣ):

Ακολουθεί η κατάσταση με τους κωδικούς των υποχρεωτικών μαθημάτων ανά εξάμηνο και κατά έτος:

- Εισακτέοι 2016-2017 και πριν

Υποχρεωτικά μαθήματα

Β' εξάμηνο : 510004, 510016, 510053, 510117, 510147, 510167 (Δ.Μ. 3, ECTS 5)

Δ' εξάμηνο : 510022, 510027, 510030, 510043, 510119, 510168 (Δ.Μ. 3, ECTS 5)

τα οποία θα εμφανίζονται στο Πρόγραμμα Εξετάσεων και θα εξετάζονται με αυτούς κωδικούς στις εξεταστικές περιόδους, διότι αφορούν το Παλαιό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ).

Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

Αναστασία Βογιατζή

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:  
ΦΟΡΜΑ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ**

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ  
ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ  
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES  
SCHOOL OF POLITICAL SCIENCES  
DEPARTMENT OF SOCIAL POLICY**

**ΦΟΡΜΑ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ**

**Προς τον/την Πρόεδρο του Τμήματος**

**Κοινωνικής Πολιτικής**

**Σχολή Πολιτικών Επιστημών**

**Πάντειο Πανεπιστήμιο**

Σας παρακαλώ πολύ να με δεχτείτε με προγραμματισμένο ραντεβού δια ζώσης ή μέσω τηλεδιάσκεψης ώστε να σας εκθέσω τα προβλήματα ή/και τα παράπονά μου που έχουν παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής.

Ενδεικτική κατηγοριοποίηση παραπόνων:

1. Προβλήματα που αφορούν στη φοίτηση και στις εξετάσεις
2. Προβλήματα γραμματειακής φύσης και δήλωσης μαθημάτων
3. Προβλήματα που αφορούν στο διδακτικό προσωπικό
4. Προβλήματα χρήσης και πρόσβασης σε υποδομές
5. Άλλο

Ημερομηνία,

Με τιμή,

Όνομα και Υπογραφή φοιτητή/τριας

Οδηγίες συμπλήρωσης:

Παρακαλείσθε να βάλετε σε κύκλο μία από τις κατηγορίες παραπόνων, να τη σκανάρετε ή να τη φωτογραφίσετε και να την αποστείλετε στο [dpapado@panteion.gr](mailto:dpapado@panteion.gr)